

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická**

Diplomová práce

**Problematika společného jmění manželů v rámci
insolvenčního řízení**

Tereza Lázňovská

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Tereza LÁZŇOVSKÁ
Osobní číslo:	R18M0224P
Studijní program:	M6805 Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Téma práce:	Problematika společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení
Zadávací katedra:	Katedra obchodního práva

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Srovnání úpravy insolvenčního zákona před novelou účinnou k datu 1.6.2019 se současným zněním
3. Společné jmění manželů
 - 3.1 Vznik a obsah společného jmění manželů
 - 3.2 Zánik společného jmění manželů
4. Insolvenční řízení
 - 4.1 Oddlužení
 - 4.1.1 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty
 - 4.1.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty
 - 4.2 Konkurs
 - 4.2.1 Konkursní řízení
 - 4.2.2 Srovnání konkursu s oddlužením
5. Společné jmění v režimu oddlužení
 - 5.1 Společné oddlužení manželů
 - 5.1.1 Společné jmění při plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty
 - 5.1.2 Společné jmění při zpeněžování majetkové podstaty
 - 5.2 Oddlužení jednoho z manželů
 - 5.2.1 Společné jmění při plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty
 - 5.2.2 Společné jmění při zpeněžování majetkové podstaty
 - 5.3 Úpadek dlužníka při probíhajícím oddlužení manžela
 - 5.4 Ukončení oddlužení a osvobození od neuhrazených závazků
6. Společné jmění v konkursním řízení
 - 6.1 Prohlášení konkursu na majetek manžela
 - 6.2 Současný konkurs na majetek druhého z manželů
 - 6.3 Zrušení konkursu
7. Další okolnosti mající dopad na insolvenční řízení
 - 7.1 Rozvod manželství v průběhu insolvenčního řízení
 - 7.2 Úmrtí v průběhu insolvenčního řízení
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

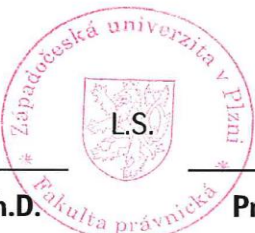
- HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. Insolvenční řízení. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6.
- RICHTER, Tomáš, MORAVEC, Tomáš. Insolvenční právo. 2. doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana, MORAVEC, Tomáš. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-766-5.
- MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon: komentář. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-849-8.
- KOZÁK, Jan, MORAVEC, Tomáš. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1.
- DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Občanské právo hmotné. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-187-3.
- RABAN, Přemysl, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Obchodní právo. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Václav Klemm, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8.
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ze dne 30. března 2006 ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ze dne 3. února 2012
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ze dne 4. prosince 1963 ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ze dne 26. února 1964

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. et Mgr. Silvie Anderlová**
Katedra finančního práva a národního hospodářství

Datum zadání diplomové práce: **24. března 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 9. září 2022

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací na téma *Problematika společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení* vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny, a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.“

V Plzni dne 30. března 2023

.....

Tereza Láznovská

Poděkování

Především bych chtěla poděkovat paní JUDr. et Mgr. Silvii Anderlové, která mi během psaní této diplomové práce poskytla cenné rady a odborné vedení. Dále děkuji Paní JUDr. Jolaně Maršíkové, panu Mgr. Bc. Tomášovi Jirmáskovi, panu Mgr. Adamovi Buchtovi, panu Mgr. Jiřímu Andrýskovi a paní JUDr. Veronice Suchomelové za odpovědi na mé zvědavé otázky a za jejich názory a postoje na danou problematiku, které se mnou byli ochotni sdílet. V neposlední řadě chci poděkovat své rodině a přátelům za jejich podporu a zejména svému příteli Martinovi.

Obsah

1.	Úvod	1
2.	Srovnání úpravy insolvenčního zákona před novelou účinnou k datu 1.6.2019 se současným zněním.	3
3.	Společné jmění manželů	6
3.1.	Vznik a obsah společného jmění manželů	6
3.2.	Zánik společného jmění manželů	7
4.	Základní pojmy insolvenčního řízení	8
4.1.	Insolvenční řízení	8
4.2.	Základní zásady insolvenčního řízení	16
4.3.	Specifické zásady insolvenčního řízení	21
4.4.	Úpadek ve smyslu insolvenčního práva	22
4.5.	Majetková podstata	25
4.6.	Oddlužení	27
4.7.	Konkursní řízení	33
5.	Společné jmění manželů v režimu oddlužení	36
5.1.	Společné oddlužení manželů v režimu splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty	36
5.2.	Společné oddlužení manželů se zpeněžením majetkové podstaty	41
5.3.	Společné jmění manželů v případě oddlužení jednoho z manželů ...	42
5.4.	Úpadek manželů, kteří vstupují do insolvenčního řízení samostatně 46	
5.5.	Splnění oddlužení a osvobození od neuhrazených závazků	48
6.	Společné jmění manželů v konkursním řízení	52
6.1.	Probíhající konkurs na majetek manžela	52
6.2.	Současný konkurs na majetek druhého manžela	55

6.3. Zrušení konkursu	56
7. Závěr.....	58
8. Přílohy	60

Seznam použitých zkratk

InsZ	zákon č.182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
InsPod	vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OchrObydN	nařízení vlády č. 189/2019 Sb., o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení ve znění pozdějších předpisů
EÚLP	sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
ZSŘ	(Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
Oddlužovací novela	zákon č. 31/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
Insolvenční zákon	zákon č.182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

1. Úvod

Problematiku společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení můžeme směle označit za jednu z nejproblematictějších a nerozporuplnějších otázek v současné insolvenční praxi. Tato problematičnost tkví v nedostatečné a mnohdy i dosti nejasné zákonné úpravě. Tato diplomová práce poukazuje na jednotlivé problémy, které v praxi mohou nastat.

V první kapitole se autorka této diplomové práce zabývá jak minulou, tak budoucí novelou insolvenčního zákona, zejména pak na „novinky“, které přinesla oddlužovací novela, a jaký dopad tato novela měla na oddlužení (a mimo jiné i na společné jmění manželů v rámci oddlužení). Autorka této práce dále reflektuje názory zástupců odborné veřejnosti na budoucí novelu insolvenčního zákona a svůj pohled na danou problematiku. V neposlední řadě připomíná smutnou skutečnost, že se problematikou společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení ani budoucí novela zabývat nebude.

V druhé kapitole této diplomové práce se autorka zabývá otázkou, co je to společné jmění manželů, jak vzniká, co je a co není jeho obsahem, jak může být upraveno a v neposlední řadě i jakým způsobem společné jmění manželů zaniká.

Ve třetí kapitole nalezneme výčet základních pojmů insolvenčního řízení, které úzce souvisí s tématem této diplomové práce. Tato kapitola se zejména zaměřuje na vysvětlení pojmu insolvenčního řízení jako takového, jak začíná, jaký je jeho průběh apod. Dále pak autorka pokračuje s vysvětlením základních zásad insolvenčního řízení, co to znamená pojem majetková podstata, co je to úpadek a jaké jsou formy jeho řešení.

Ve čtvrté kapitole se autorka této práce podrobně zabývá, jaký vliv má oddlužení na společné jmění manželů, zejména ve vztahu ke zpeněžení majetku v případě, kdy do oddlužení vstupuje pouze jeden z manželů. Dále v této kapitole autorka poukazuje na problematiku společného oddlužení manželů, zejména pak na právní fikci jediného dlužníka. V rámci této kapitoly je zohledněn i rozvod a případ

úmrtí jednoho z manželů a případ úmrtí dlužníka a vliv této skutečnosti na společné jmění manželů.

V poslední páté kapitole se autorka práce zabývá společným jměním manželů v rámci konkursu, případy, kdy je usnesením prohlášen konkurs na majetek obou manželů a vznik konkurence majetkových podstat.

Cílem této diplomové práce je zejména poukázat na nedostačující právní úpravu, možné způsoby řešení a výkladu ustanovení insolvenčního zákona a zejména rozpoutání debaty na dané téma.

Autorka této práce se odchýlila od původního obsahu z důvodu logičnosti textu. Dle předlohy měla poslední šestá kapitola pojednávat o dalších okolnostech mající dopad na insolvenční řízení (rozvod a úmrtí). Autorka se však v průběhu psaní rozhodla takovou kapitolu zahrnout v do kapitoly čtvrté.

2. Srovnání úpravy insolvenčního zákona před novelou účinnou k datu 1.6.2019 se současným zněním.

Tzv. oddlužovací novela přinesla do oddlužení mnoho změn. V této kapitole se na některé změny zaměříme, zejména pak na ty, které mají vztah ke společnému jmění manželů.

Za jednu z největších změn je snížení hranice pro splnění oddlužení pod 30 % pohledávek nezajištěným věřitelům. V současnosti tedy může být schváleno oddlužení dlužníkům, kteří hranice 30 % nedosahovali. Co se však splnění oddlužení týče, zde už je tato otázka trochu komplikovanější. Více o tomto tématu však pojednává kapitola 4.6. této diplomové práce.

Další podstatnou novinku, která oddlužovací novela zavedla jsou pouze dva způsoby oddlužení a to; (i) oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a; (ii) oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

Poslední „novinkou“ kterou oddlužovací novela přinesla a na kterou v průběhu této diplomové práce narazíme, je problematika chráněného obydlí. Zákonnou úpravu nalezneme v § 398 odst. 4 InsZ a týká se pouze oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

Otázkou „co je to obydlí“ se však v insolvenčním zákoně nedozvíme, jelikož ji insolvenční zákon nedefinuje. Definici tohoto obydlí tedy nalezneme v ustanovení § 1 a § 2 OchrObydN. Toto nařízení vlády obsahuje mimo jiné i postup, jak určit hodnotu obydlí, který v současnosti je nejen poměrně nejasný a mnohdy až zbytečně komplikovaný, ale jelikož se jedná o podzákonný právní předpis, je výše chráněného obydlí poměrně velice jednoduché jeho výši nastavit téměř neomezeně.¹ Danou problematikou se autorka této práce více zabývá v rámci kapitoly 4.6.2., a to zejména ve vztahu k společnému jmění manželů, zejména pak s jeho vypořádáním dle ustanovení § 408 odst. 1 InsZ (a také s ustanovením § 409 odst. 2 InsZ).

¹ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 398 [Způsoby oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 22.

5.3.1. Návrh ministerstva spravedlnosti na novelizaci insolvenčního zákona

Dne 4. listopadu 2022 odeslalo ministerstvo spravedlnosti svůj návrh na novelizaci insolvenčního zákona do mezirezortního připomínkového řízení.² V tomto návrhu chce ministerstvo spravedlnosti mimo jiné snížit celoplošně dobu oddlužení na 3 roky, místo dosavadních 5 let.

Tato plánovaná novela je poměrně hojně kritizována nejenom odborníky (a to ať už insolvenčními správci, insolvenčními soudci, ekonomy apod.), ale i širokou veřejností. Vychází to z průzkumných dat společnosti InsolCentrum s.r.o.³ Tyto data nalezneme na stránkách dané společnosti.⁴ Z daného průzkumu zjistíme, že přes 80 % dotázaných s plánovanou novelou nesouhlasí. Společnost varuje vládu, že věřitelé mohou dle propočtů přijít až od 100 miliard korun, stát pak o 15 miliard korun. Vzhledem k současné ekonomické situaci se tedy jedná o poměrně závažná čísla.

Další negativní dopad, který by plánovaná novela mohla mít spočívá v uvažování dlužníků, zejména těch, co své dluhy zvládají splácet mimo insolvenční řízení anebo exekuci. Dlužníci by si v takto nastavených podmínkách mohli jednoduše říct, že se jim zkrátka vyplatí vstoupit do oddlužení místo toho, aby normálně spláceli své dluhy.⁵ Tímto by se mohla prohloubit sociální propast mezi těmi občany, kteří své dluhy poctivě splácejí a mezi těmi, kteří raději vstoupí do oddlužení a za 3 roky při splacení (mnohdy i necelých) 30 % se jim dluhy odpustí. Tento koncept je tedy i z pohledu autorky této práce dosti problematický a nepovažuje navrhovanou novelu jako za pozitivní, ale za silně negativní.

Autorka této práce si položila otázku, jaký dopad by plánovaná novela mohla mít na věřitele. Vzhledem ke značným ztrátám by takovéto usnadnění již tak dosti

² Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy?clanek=na-novele-zakona-o-insolvencich-panuje-v-koalici-shoda>

³ Jedná se o analytickou společnost, která se zabývá výsledky insolvenčních řízení, dostupné na: <https://www.insolcentrum.cz/>

⁴ Odkaz na data společnosti InsolCentrum s.r.o. dostupné na: <https://www.insolcentrum.cz/novela-insolvencniho-zakona-odbornici-varuji-pred-unahlenymi-kroky-vlady-cloned-11035/>

⁵ Dle slov Ing. Aleše Rody, Ph.D., rozhovor ze dne 3.1.2023, dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=akq5madmul4>

benevolentního oddlužení mohlo mít za následek vytvoření nové sorty dlužníků. Věřitelé by se mohli díky takto nastaveným podmínkám sami dostat do potíží s uhrazením svých závazků. Tato otázka však zůstává nezodpovězená, jelikož na její reálný výsledek se budeme muset počkat, pokud tento návrh novely skutečně projde legislativním procesem. V současnosti můžeme tedy jen diskutovat, jaký dopad by plánovaná novela mohla mít na českou ekonomiku.

Co se však týká problematiky společného jmění manželů a nejasností ohledně výkladu jednotlivých právních norem, ani tato novela tyto nedostatky nikterak neupravuje.

3. Společné jmění manželů

Společné jmění manželů bychom mohli označit jako specifický typ spoluvlastnictví, který vzniká uzavřením manželství. V současné právní úpravě můžou manželství uzavřít pouze osoby opačného pohlaví.⁶

3.1. Vznik a obsah společného jmění manželů

Vznik společného jmění manželů je možný pouze na základě uzavření manželství. Do společného jmění manželů spadají veškerý majetek, který má majetkovou hodnotu a současně není vyloučen na základě právních poměrů. Tyto tři kumulativní požadavky musí být splněny, pokud jeden z nich není naplněn, nemůže se jednat o společné jmění manželů.⁷ Společné jmění manželů může být upraveno třemi způsoby a to; (i) zákonným režimem; (ii) smluvním režimem a; (iii) dle rozhodnutí soudu.

Úpravu zákonného režimu nalezneme v ustanoveních § 709 až § 715 OZ. Součástí společného jmění v zákonném režimu je vše, co nabyli manželé společně za dobu trvání manželství, kromě darů a dědictví, které je určeno pouze jednomu z manželů, věci osobní potřeby, náhradu za nemajetkovou újmu na přirozených právech jednoho z manželů a protiplnění za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku. Do společného jmění manželů tedy připadají nejen aktiva, ale i pasiva ve formě společných dluhů, vyjma těch, které jeden z manželů nabyl bez vědomí druhého manžela a nejednalo dluhy, které měli zajistit obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.⁸

Dalším způsobem úpravy společného jmění manželů je pak smluvní režim. V tomto režimu si mohou manželé jakkoli upravit své společné jmění, pokud to není v rozporu se zákonem.⁹ Smlouva musí mít formu veřejné listiny a mohou ji mimo jiné uzavřít i snoubenci s tím, že bude účinná až po uzavření manželství.

⁶ Dle znění ustanovení § 655 OZ.

⁷ Dle ustanovení § 708 OZ.

⁸ Dle ustanovení § 710 odst. 2 OZ.

⁹ Dle znění ustanovení § 718 OZ.

Poslední formou úpravy společného jmění manželů je pak režim založený na rozhodnutí soudu. Tuto formu lze využít jen pro zvláštní důvody a na návrh jednoho z manželů.¹⁰ Za zvláštní důvody je pak označováno marnotratné chování manžela, jeden z manželů uzavírá smlouvu s věřitelem, který požaduje zajištění své pohledávky, která přesahuje hodnotu majetku, který náleží výhradně tomuto manželu, manžel soustavně podstupuje nepřiměřená rizika, začal podnikat anebo se stal neomezeně ručící společníkem právnické osoby.¹¹ Toto rozhodnutí však není nezvratné, manželé mohou ať už soudně nebo smluvně své společné jmění změnit. Při zrušení nebo zúžení společného jmění manželů však již musí rozhodnout osud o navrácení společného jmění do zákonného rozsahu. Soud tak rozhodne pouze na návrh manžela.

3.2. Zánik společného jmění manželů

Společné jmění manželů se váže na samotné manželství, jak jsme si již uvedli v předchozí podkapitole. Jakmile zaniká manželství, zaniká tím i společné jmění manželů. Společné jmění manželů však může zaniknout i za dobu trvání manželství, a to rozhodnutím soudu. Manželství může zaniknout na základě pěti událostí, kterými jsou smrt manžela, prohlášením za mrtvého, změnou pohlaví jednoho z manželů, prohlášením manželství za neplatné a rozvodem manželství.¹² Z toho tedy můžeme dovodit, že společné jmění manželů zaniká na základě šesti událostí.

V rámci této diplomové práce se autorka zaměří právě na zánik společného jmění manželů v případě rozhodnutí soudu, a to na základě prohlášení konkursu na majetek jednoho z manželů (dle ustanovení § 268 odst. 1 InsZ) a použití těchto ustanovení v případě zpeněžování majetku náležejícího do majetkové podstaty v případě oddlužení, zejména pak v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Více se touto problematikou zabývá kapitola 5.

¹⁰ Ustanovení § 724 odst. 1 OZ

¹¹ Dle znění ustanovení § 724 odst. 2 OZ

¹² SLOVÁČEK, Martin. § 754 [Zákonné důvody]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 4.

4. Základní pojmy insolvenčního řízení

Na začátek této práce je na místě první řadě je třeba uvést základní pojmy insolvenčního práva jako takového, resp. pojmy které nalezneme napříč insolvenčním zákonem. Tato práce se však bude zabírat pouze některými základními pojmy, které se v této práci vyskytnou nejčastěji, a to z důvodu obsáhlosti problematiky insolvenčního práva jako takového. Zároveň je však třeba poukázat na některé základní principy a zásady nejen insolvenčního řízení, nýbrž také základních pojmů občanského soudního řízení, tak i justičních a procesních principů, které jsou zakotvené jak v Ústavě ČR, tak v listině základních práv a svobod, jakož i v mezinárodních smlouvách, zejména pak v Evropské úmluvě o lidských právech, kterými je Česká republika vázána a na kterých mimo jiné stojí základy demokratického státu.

4.1. Insolvenční řízení

Jako první z pojmů k definování je pojem insolvenční řízení, které je v insolvenčním zákoně definováno pod § 2 písm. a) jako: *“soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení”*. Pod tímto pojmem tedy rozumíme taková řízení, která mají za cíl řešení dlužníkovy úpadku, případně hrozícího úpadku.¹³ V rámci ekonomického chápání můžeme vidět toto řízení jako jednu z možných forem exitu z hospodářsky neúnosné situace, kdy dlužník již není solventní neboli není schopen nadále plnit své závazky.¹⁴ Takové řízení můžeme rozložit do dvou fází; první fáze insolvenčního řízení se zaměřuje tedy na rozhodování, zdali je dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku a; druhé fáze rozhodnutí, jakým způsobem se tento zjištěný úpadek bude řešit (oddlužením,

¹³ SPRINZ, Petr. § 1 [Předmět úpravy]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

¹⁴ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7. str. 93

konkursem či reorganizací)¹⁵. Tyto dvě zmíněné fáze lze zahájit pouze návrhem na zahájení insolvenčního řízení.

4.1.1. Návrh na zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je možné zahájit (dle znění § 97 odst. 7 InsZ) na návrh dlužníka, nebo na návrh jakéhokoli věřitele dlužníka v případě, že se bude jednat o úpadek dlužníka. V případě hrozícího úpadku je oprávněn podat insolvenční návrh pouze dlužník. Ve výjimečných situacích však může podat insolvenční návrh i orgán dozoru nebo dohledu.¹⁶ Na základě podání insolvenčního návrhu soud v rámci insolvenčního rejstříku zveřejní vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení dle postupu ustanoveného v § 101 InsZ (O daném tématu více pojednává kapitola 4.3.1.) V případě, že insolvenční soud návrh odmítne, není proti tomuto rozhodnutí možné odvolání.

Povinnost podat insolvenční návrh vzniká právnické osobě nebo fyzické osobě – podnikateli dle ustanovení § 98 InsZ, ve chvíli, kdy se dlužník dozvěděl, nebo měl dozvědět při náležité pečlivosti o svém úpadku. V případě dlužníka nepodnikajícího, resp. pouze fyzické osoby, tato povinnost nevzniká.¹⁷ Povinnost podat insolvenční návrh se pojí se sankcí obsaženou v § 99 InsZ, který obsahuje úpravu odpovědnosti za škodu vzniklou z důsledku nepodání včasného insolvenčního návrhu. Zejména se jedná o vyrovnání ztráty, která věřiteli vznikla vlivem opožděného podání insolvenčního návrhu. Nebude se však jednat o incidenční spor ve smyslu § 159 InsZ, ale bude se jednat o spor o náhradě škody v rámci civilního řízení.¹⁸ S touto právní úpravou se pojí spousta úskalí a je rovněž bohatá na řadu rozhodnutí vyšších soudních

¹⁵ CHYTIL, Petr. § 2 [Vymezení některých základních pojmů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 2.

¹⁶ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6. str. 65. - Např se může jednat o návrh podaný Českou národní bankou v případě, že se jedná o úpadek finanční instituce dle znění § § 368 a 380 InsZ.

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str 242

instancí¹⁹. Byť se jedná o otázku bezpochyby zajímavou, přesahuje rámec této diplomové práce.

Konečně se tedy dostáváme k samotnému insolvenčnímu návrhu, který se bude lišit v případě, že jej podá sám dlužník, nebo v případě, že jej podá dlužníkům věřitel. U obou uvedených případech je shodné ustanovení § 103 InsZ o náležitostech obsahu insolvenčního návrhu. V tomto ustanovení dává insolvenční zákon za povinnost subjektům kromě obecných náležitostí podání uvedených v § 42 odst. 4 OSŘ označit také osobu dlužníka, insolvenčního navrhovatele, skutečnosti osvědčující dlužníkům úpadek (popřípadě hrozící úpadek) a v neposlední řadě samotný insolvenční návrh vyhotovený ve správném počtu podepsaných stejnopisů, včetně příloh a listinných důkazů, s tím že v případě, kdy návrh podá věřitel, se návrh následně doručí dlužníkovi.

4.1.1.1. Návrh na zahájení řízení podaný dlužníkem

Ohledně insolvenčního návrhu podaného dlužníkem se použije ustanovení § 104 InsZ, které dlužníkovi ukládá povinnosti připojit k insolvenčnímu návrhu seznam svého majetku, který musí jednotlivě označit, včetně svých pohledávek. U pohledávek musí uvést skutečnosti, na kterých se pohledávka zakládá, dále její výši a vyjádření k dobytosti pohledávky. V případě soudních sporů (nebo jiných řízení) ohledně jeho majetku musí dlužník uvést konkrétní označení daného řízení. Dále pak musí uvést seznam svých závazků, kde musí označit všechny osoby, u kterých je mu známo, že vůči němu mají pohledávky, popřípadě i jiná majetková práva. V neposlední řadě pak seznam svých zaměstnanců (pokud dlužník má své zaměstnance) a listiny dokládající jeho úpadek.²⁰

V praxi se však velice často setkáme s insolvenčním návrhem s návrhem na povolení oddlužení. V takovém případě se použije jak výše zmíněný § 104 InsZ, a dále

¹⁹ Například: Rozsudek Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 17.12.2015 sp. zn. 29 Cdo 4269/2014, In [Systém ASPI], Wolters Kluwer [cit. 2022-11-14], Dostupné z: www.aspi.cz, ISSN 2336-517X.; Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 10.10.2018 sp. zn. 29 Cdo 4180/2016, In [Systém ASPI], Wolters Kluwer [cit. 2022-11-14], Dostupné z: www.aspi.cz, ISSN 2336-517X.

²⁰ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6. Str. 70

pak § 391 InsZ, § 392 InsZ a § 17 InsPod, ohledně náležitostí, které dále dlužník musí doložit. Nad rámec uvedený v § 104 InsZ musí dlužník tedy doložit; listiny dokládající dlužníkovi příjmy za posledních 12 měsíců; písemný souhlas nezajištěného věřitele dlužníka; čestné prohlášení dlužníka o tom že byl poučen a že vynaloží veškeré úsilí k tomu že bude plnit všechny povinnosti vyplývající mu z insolvenčního zákona a rozhodnutí o úpadku a dále pak že bude přiznávat všechny své příjmy v plné výši.²¹ Další požadavky nalezneme ve výše zmíněném § 17 InsPod, mezi které řadíme např. sdělení informace o tom, zda se jedná o návrh podávaný na základě úpadku nebo hrozícího úpadku, dále informace o vyživovaných osobách, údaj o tom, zda má dlužník zahraničního věřitele atd.

Je však vhodné poukázat na jeden požadavek, a to konkrétně na ustanovení v § 392 odst. 3 ohledně podpisu dlužníka a jeho manžela. V současnosti již není vyžadován podpis manžela v případě, že se jedná o oddlužení pouze jednoho z manželů, tedy nikoli o jejich společný návrh na oddlužení.²² S tím lze souhlasit, ovšem do jisté míry zde chybí právní úprava obeznámení druhého manžela s tím, jaké právní důsledky pro něj bude případné schválení oddlužení jeho manžela mít. V rámci oddlužení jednoho z manželů v případě zpeněžení může totiž dojít ke zpeněžení majetku²³, který je součástí společného jmění manželů, což se v praxi děje běžně. Otázka, která ovšem není plně zákonodárcem zodpovězena je, co se při zpeněžení majetku náležejícího do společného jmění manželů následně se samotným společným měním manželů nadále děje (ve smyslu jeho existence).

O tomto tématu více v kapitole 5.3. V případě, že se použije ustanovení o konkursu, by tedy společné jmění manželů mělo zaniknout a na takový důsledek by měli být manželé upozorněni.

Autorka této práce se tedy skromně domnívá, že zákonodárce by neměl požadovat podpis druhého manžela ve smyslu ustanovení § 394a, ale měl by být

²¹ Dle ustanovení § 392 odst.1 InsZ

²² Tento podpis je třeba chápat ve smyslu ustanovení § 394a odst. 2

²³ § 409 odst. 2 ohledně uložení povinnosti vydat dlužníkovi majetek ke zpeněžení, který následně odkazuje na ustanovení v § 408 odst. 1 které nám říká, že při zpeněžení majetkové podstaty postupuje obdobně jako v konkursním řízení, což v tomto případě mimo jiné znamená i zánik společného jmění manželů

požadován podpis druhého z manželů, s tím, že je obeznámen a je srozuměn s případným zánikem společného jmění manželů v rámci oddlužení.

Ohledně specifických požadavků na společný návrh manželů pak pojednává kapitola 5.1.

4.1.1.2. Návrh podaný věřitelem dlužníka

Kromě výše uvedených náležitostí uvedených v kapitole 4.1.1., musí insolvenční návrh podávaný věřitelem osahovat dle ustanovení § 105 InsZ přihlášku pohledávky (tzn. splatnou pohledávku za dlužníkem) a dále pak: *„je-li dlužníkem právnická osoba, je insolvenční navrhovatel, který vede účetnictví nebo daňovou evidenci podle zvláštního zákona, povinen doložit pohledávku uznáním dlužníka s ověřeným podpisem nebo vykonatelným rozhodnutím nebo notářským zápisem se svolením k vykonatelnosti nebo exekutorským zápisem se svolením k vykonatelnosti nebo potvrzením auditora podle zvláštního zákona, soudního znalce nebo daňového poradce, že navrhovatel o pohledávce účtuje“.*²⁴ Smyslem tohoto ustanovení je zabránit tzv. „šikanózním návrhům“ ze strany věřitele vůči dlužníkovi. Další obranou proti šikanóznímu návrhu věřitele je pak ustanovení § 108, kde se požaduje zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 50.000, -Kč v případě návrhu proti právnické osobě a 10.000, - Kč v případě návrhu proti osobě fyzické.

Ovšem i to se nemusí zdát jako dostatečná obrana proti šikanózním návrhům. Další obranou je pak svěřením věci do rukou soudu, který na základě §100a může (pokud má důvodné pochybnosti o podaném návrhu) rozhodnout o tom, že insolvenční návrh v insolvenčním rejstříku nezveřejní, a následně ve lhůtě 7 dnů může tento návrh odmítnout pro jeho zjevnou bezdůvodnost dle ustanovení § 128a.²⁵ Pokud soud insolvenční návrh věřitele odmítne, může také uložit navrhovateli pokutu ve výši až

²⁴ Dle znění ustanovení § 105 odst. 1 InsZ

²⁵ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 267

500.000, - Kč. Bez pochyb se tedy jedná o dostatečnou úpravu proti „šikanózním návrhům“, která je upravena přímo v InsZ.²⁶

Zdali je to fér i z pohledu věřitelů, kteří se snaží dobýt své zcela legitimní pohledávky, je na posouzení každého z nás. Neměli bychom při tomto posuzování ale zapomínat na možné zneužití soudním mocí, které je zavedením těchto ustanovení silně rozšířena a na mnohdy až absurdní situace v rámci insolvenčních řízení, jeden příklad za všechny²⁷: insolvenční řízení *Centrum Dolní Břežany*²⁸.

4.1.2. Účinky zahájení insolvenčního řízení

Jak již bylo výše uvedeno, insolvenční řízení začíná pouze podáním insolvenčního návrhu. Následkem podání insolvenčního návrhu je pak zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení insolvenčním soudem.²⁹ Účelem této vyhlášky je informovat všechny subjekty insolvenčního řízení o tom, že bylo na osobu dlužníka zahájeno insolvenční řízení. V případě bezvadného návrhu na zahájení insolvenčního řízení se vyhláška zveřejní do dvou hodin, v případě návrhu na zahájení insolvenčního řízení společně s návrhem na povolení oddlužení je tato lhůta prodloužena na 3 pracovní dny. V případě návrhu podaného věřitelem (u kterého měl soud pochybnosti ohledně jeho důvodnosti) se tato lhůta protahuje na 7 dnů.³⁰

Společně s vyhláškou insolvenčního soudu (rozumíme zveřejněním v insolvenčním rejstříku dle § 71 InsZ) se nám spojují účinky zahájení insolvenčního řízení. Jedná se o tzv. automatické moratorium, kdy se na ukončuje „hon na majetek“

²⁶ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6.. 77

²⁷ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 258

²⁸ Sp.zn. KSPH 35 INS 29389/2012, a zejména pak rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 16.4.2016, sp.zn. 3 VSPH 18/2016-A-234, kde šlo o spor mezi dlužníkem a jeho věřiteli ohledně podání věřitelského insolvenčního návrhu, kdy dlužník tvrdil, že nemůže být v úpadku, jelikož hodnota jeho majetku převyšuje jeho závazky po splatnosti. Ve zpeněžení tohoto majetku mu však bránilo zástavní právo věřitele, který na dlužníka (jakožto navrhovatel B) rovněž podal insolvenční návrh. Soud si nevyžádal znalecký posudek, i když bylo zjevné, že tvrzení dlužníka nejsou zcela pravdivé. Dlužník dále nebyl schopen vyčíslit výši svého zisku nebo jakkoli dokázat svá tvrzení. Jedná se o dodnes neukončené insolvenční řízení.

²⁹ Dle znění ustanovení § 101 InsZ.

³⁰ Více k této problematice viz.: JIRMÁSEK, Tomáš. § 101 [Oznámení o zahájení insolvenčního řízení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

dlužníka.³¹ Jinými slovy, věřitelé již nemůžou uplatnit svou pohledávku jinak, než jak stanoví insolvenční zákon. Účinky nalezneme v § 109 odst. 1 InsZ a jedná se tedy zejména o možnost věřitele; (i) uplatnit svou pohledávku žalobou (pokud ji lze uplatnit přihláškou); (ii) věřitel nemůže uplatnit své právo ze zajištěné pohledávky jinak, než jak je určeno v InsZ; (iii) nelze nadále vykonat exekuci nebo výkon rozhodnutí (lze zahájit, ale nelze provést); (iv) nelze uplatnit dohodu mezi dlužníkem a věřitelem ohledně srážek ze mzdy dlužníka. Na základě tohoto ustanovení tedy insolvenční řízení dostává „přednost“ před jinými civilními řízeními ohledně dlužníkovra majetku.³² Omezení se však netýká pouze věřitelů, ale i osoby dlužníka, který dle ustanovení § 111 InsZ od doby zveřejnění vyhlášky nesmí nakládat s majetkovou podstatou a s majetkem do něho spadající a zároveň se musí zdržet plateb za dluhy vzniklé před zahájením insolvenčního řízení do rozsahu stanoveném insolvenčním zákonem.

4.1.3. Rozhodnutí o úpadku

Nežli soud rozhodne o úpadku dlužníka, musí nejprve ověřit skutečnosti, které jsou v návrhu tvrzeny. Toto posouzení soudu se bude lišit v návaznosti na toho, kdo insolvenční návrh podal. V případě bezvadného návrhu podaný dlužníkem či jinou osobou (v případě, že na návrh této osoby nikdo nevznesl návrh na odmítnutí) soud rozhodne i bez jednání (o problematice zásady ústnosti v insolvenčním řízení více pojednává [kapitola 4.2.](#)). V případě posouzení některých tvrzených skutečností, které nejsou řádně doložené, nebo nedokládají dlužníkům úpadek (či hrozící úpadek) se dle ustanovení § 133 odst. 2 nařídí jednání.

Insolvenční soud může v rámci řízení rozhodnout negativně dle ustanovení § 142 InsZ a následujících, a to buď ve formě: a) **zastavení řízení** a to buď; (i) z důvodu nedostatku podmínek řízení, které nelze odstranit, nebo se jejich odstranění nepodařilo; (ii) pro zpětvzetí insolvenčního návrhu, b) **odmítnutí**

³¹ SPRINZ, Petr. § 109 [Automatické moratorium]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

³² SPRINZ, Petr. Insolvenční zákon: komentář k dílu pátému [Praha]: C.H. Beck, [2019]. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-753-8.

insolvenčního návrhu pro jeho vady (např. pokud neobsahuje všechny náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý)³³ nebo zjevnou bezdůvodnost (viz kapitola 4.1.1.2), c) **zamítnutí insolvenčního návrhu** pro nesplnění zákonných podmínek.

V případě, že dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek byl osvědčen, soud vydá meritorní rozhodnutí (formou usnesení dle § 88 odst. 1) o úpadku. Je třeba zdůraznit, že usnesení o úpadku musí vždy předcházet rozhodnutí o způsobu řešení tohoto úpadku.³⁴ Insolvenční řízení tedy přechází do své druhé fáze.³⁵ Náležitosti tohoto usnesení nalezneme v § 136 odst. 2 písm. a) až i). Jedná se o usnesení poměrně obsáhlé a náročné. V jednotlivých bodech se bude lišit v případě, že byl podán návrh na rozhodnutí o úpadku společně s návrhem na povolení oddlužení. Výše uvedené ustanovení si pro jeho obsáhlost rozdělíme na usnesení o úpadku a na usnesení o úpadku spojený s rozhodnutím o povolení oddlužení (dle § 148 odst. 3 InsZ).

Usnesení o úpadku a stejně tak usnesení o úpadku spojené s rozhodnutím o povolení oddlužení musí obsahovat: výrok o úpadku dlužníka, výrok o ustanovení insolvenčního správce, údaje, které obsahují informaci o tom, kdy nastávají účinky tohoto rozhodnutí, výzvu k přihlášení pohledávek věřitelů ve lhůtě 2 měsíců a výzvu pro věřitele, aby sdělili neprodleně insolvenčnímu správci svá zajišťovací práva vůči majetku dlužníka s poučením o odpovědnosti za škodu, pokud tak neučiní.³⁶

Usnesení o úpadku musí obsahovat výrok o určení místa a termínu konání schůze věřitelů (a to do 3 měsíců od tohoto usnesení) a přezkumného jednání (do 2 měsíců od tohoto usnesení), zároveň uloží povinnost dlužníkovi, aby ve stanovené

³³ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6. str. 94

³⁴ Byť se to zdá na první pohled jasné, zejména ze znění § 149 odst. 1, opak je pravdou. K tomuto více autorka práce odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2020, sp. zn. 29 NSČR 5/201. Jedná se o případ, kdy soudy nižšího stupně odmítly společný návrh manželů na povolení oddlužení (z důvodu jeho opožděného podání) a při tom se nezabývali otázkou úpadku dlužnice. Návrh na zahájení insolvenčního řízení přitom podal věřitel dlužnice. Tímto se soudy nižšího stupně dopustili hrubé procesní chyby v rámci insolvenčního řízení dlužníků.

³⁵ ZOUBEK, Hynek. § 136 [Náležitosti rozhodnutí o úpadku]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 4.

³⁶ Ustanovení §136 odst. 2 písm. a) až e) InsZ

lhůtě sestavil a odevzdal insolvenčnímu správci seznam svého majetku, seznam svých dlužníků a seznam svých věřitelů.³⁷

V případě rozhodnutí o úpadku spojeném s povolením oddlužení není, oproti výše uvedenému usnesení o úpadku, třeba stanovit schůzi věřitelů a přezkumného jednání. V usnesení soud uloží insolvenčnímu správci, aby ve lhůtě 30 dnů od uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek věřitelů (tedy po dvou měsících od vydání rozhodnutí), zaslal soudu zprávu o přezkumu, zprávu pro oddlužení a předložil soupis majetkové podstaty. Soud v rozhodnutí vyzve věřitele, aby soudu sdělili, zda mají zájem o výkon funkce věřitelského orgánu. Dále není vyžadován seznam majetku a seznam věřitelů dlužníka, jelikož jsou součástí povinných příloh k návrhu. V případě, že by je dlužník nedodal, byl by to důvod k odmítnutí insolvenčního návrhu.³⁸

Jelikož se tato práce dále nezabývá problematikou reorganizací, autorka této práce nevidí důvod v pokračování tohoto vyčerpávajícího výčtu náležitostí rozhodnutí o úpadku. O stanovení způsobu řešení úpadku dále pojednává kapitola 4.4.

4.2. Základní zásady insolvenčního řízení

Jako první ze základních principů autorka práce uvádí zásadu nezávislosti a nestrannosti insolvenčního soudu. Tento princip řadíme do principů řádného fungování justice. Zákonnou úpravu tohoto principu nalezneme zejména v čl. 81 a čl. 82 Ústavy ČR, dále pak č. 36 Listiny základních práv a svobod a v neposlední řadě pak v čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o lidských právech. Dále pak nalezneme jeho zákonnou úpravu v § 79 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, kde je princip vyjádřen zejména po obsahové stránce; soudci jsou vázáni jen zákonem, jsou povinni rozhodovat nestranně, spravedlivě, v přiměřených lhůtách a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem.³⁹

³⁷ Ustanovení §136 odst. 2 písm. f) InsZ

³⁸ ZOUBEK, Hynek. § 136 [Náležitosti rozhodnutí o úpadku]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

³⁹ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1.str. 63

Spatřovat onu nezávislost a nestrannost soudu můžeme již v samotném oddělení od jiných státních orgánů. Soudci jsou nestranní a nesmějí být nikterak ovlivňováni (ať už politicky nebo jakkoli jinak) v otázkách interpretace a aplikace práva v individuálních kauzách. Jejich nezávislost je garantována mnoha právními nástroji, kupříkladu jejich samotné jmenování hlavou státu do úřadu na dobu neurčitou (popřípadě na dobu 10 let u soudců ústavního soudu) v souladu s čl. 62 a čl. 63 Ústavy ČR, nebo jejich vázanost pouze zákonem a ratifikovanou mezinárodní smlouvou.⁴⁰ V případě, že soudce neplní své povinnosti dané mu zákonem o soudech a soudcích, podléhá kárnému řízení nebo může být vyloučen z projednávání věci, popřípadě za zákonných podmínek zproštěn své funkce.⁴¹ Tímto ústavně zaručeným principem se zákonodárce snaží maximálně zamezit tomu, aby bylo ohroženo ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.⁴²

Dalším z principů, který mimo jiné úzce souvisí s výše uvedeným principem je zákaz odnětí zákonného insolvenčního soudce. Jedná se rovněž o důležitou ústavní pojistku zakotvenou v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. K prosazování tohoto ústavně zaručeného pojmu v civilním procesu slouží pravidla o přerozdělování spisů jednotlivým soudcům, a to v souladu s rozvrhem práce dle § 41 a násl. zákona o soudech a soudcích.⁴³ Co se týče české právní úpravy obecných soudů a ochrany individuálních práv jednotlivců, je na tom česká právní úprava velice dobře. V mimosoudních sporných řízeních (rozhodčích nebo smírčích řízeních) však tato zásada jaksi „pokulhává“. Zejména v minulých letech jsme mohli pozorovat u rozhodčích řízeních jistou formu závislosti rozhodců, o tom však tato práce nepojednává.⁴⁴

⁴⁰ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1.str. 65

⁴¹ Dle právní úpravy zákona č. 7/2002 Sb., zákon o o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1.str. 65

⁴³ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7.str. 210

⁴⁴ JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M. MPA., Ekonomická závislost rozhodce z důvodu opakovaného ustavování do funkce [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ekonomicka-zavislost-rozhodce-z-duvodu-opakovaneho-ustavovani-do-funkce-110076.html>

Neopomenutelným principem je též princip rovnosti účastníků insolvenčního řízení a princip kontradiktornosti insolvenčního řízení. Z právní nauky se můžeme setkat s pojmem „rovnost zbraní“ (neboli *equality of arms*). Uvedené pojmy bychom mohli charakterizovat tak, že; (i) účastníci řízení mají rovné postavení a (ii) mají právo na stejné možnosti, jak hájit své zájmy a práva. Rovné postavení účastníků můžeme chápat tak, že žádná ze stran nesmí mít výhodu vůči protistraně a každá ze stran musí mít možnost uplatit své argumenty za podmínek, které neuvádí druhou stranu do značné nevýhody. Právo na stejné možnosti zase můžeme chápat tak že, každý z účastníků má právo vyjádřit se ke všem okolnostem a kde všem důkazům, které byli v řízení použity.⁴⁵ Zákonnou úpravu, která vyjadřuje zásadu rovnosti zbraní pak najdeme v Listině v čl. 37, dále v Ústavě ČR pod čl. 96 a v neposlední řadě v § 18 OSŘ. Konkrétně v insolvenčním řízení můžeme uplatnění této zásady vidět v postupu soudu, který je povinen dle § 85 insolvenčního zákona postupovat tak, že; (i) insolvenční soud nařídí jednání pouze tehdy, stanovuje-li to zákon, nebo (ii) to považuje za nutné. V ostatních případech, při nichž jedná s ostatními procesními subjekty o skutkové podstatě projednávané věci nebo o procesních otázkách, které mohou mít vliv na řízení se vždy sepisuje protokol. Tímto postupem soud v případech neodkladných záležitostí, které mohou v insolvenčním řízení nastat, zajišťuje dostatečnou transparentnost a přezkoumatelnost komunikace soudu s účastníkem. Nejedná se tedy o ustanovení, které by nějakým způsobem prolamovalo tento ústavní princip, nýbrž jej poměrně efektivně a prakticky splňuje s ohledem na neodkladné skutečnosti které v praxi mohou nastat. Zároveň, za předpokladu splnění těchto výše uvedených podmínek, mohou účastníci samostatně jednat s insolvenčním soudem.⁴⁶

Princip veřejnosti a ústnosti insolvenčního řízení je dalším z velice důležitých ústavních principů. Co se týče jeho ukotvení v ústavních předpisech, nalezneme jej v čl. 96 odst. 2 Ústavy, dále pak v čl. 38 odst. 2 Listiny a v neposlední řadě též v čl. 6odst. 1 EÚLP. V zákonných předpisech pak v § 116- § 119a a § 156 OSŘ. Konkrétně princip veřejnosti je v insolvenčním řízení významně posílen oproti jiným řízením.

⁴⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5.2.2008, Číslo stížnosti: 74420/01, *Ramanauskas proti Litvě*.

⁴⁶ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str 213

Tato skutečnost je dána zavedením insolvenčního rejstříku, který je volně přístupný pro veřejnost a každý do něj tedy může nahlížet, což je oproti jakýmkoli jiným řízením v české justici raritou. Ostatně oproti jiným civilním řízením v české právní justici je veřejnost omezena na ústní jednání a na vyhlášení rozsudku. Co se ale principu ústnosti v rámci insolvenčního řízení týče, ten se zdá být značně minimalizován oproti jiným civilním řízením. Ústní jednání v rámci insolvenčního řízení je omezeno pouze na povinné přezkumné jednání dle § 190 insolvenčního zákona a dále pak na povinnou schůzi věřitelů dle § 47 insolvenčního zákona, což je opravdu nejnižší přípustné minimum.⁴⁷

Dalšími principy, které je vhodné zmínit ve spojitosti s insolvenčním řízením jsou princip dispoziční a princip oficiality. Princip dispoziční můžeme definovat tak, že: „*Procesní iniciativa je dána do rukou účastníků řízení, nikoli soudu nebo jiných subjektů. Je založena na ideji právního zájmu, tedy že iniciativu má ten, kdo uplatňuje či brání svůj právní zájem*“.⁴⁸ Oproti tomu zásada oficiality „*znamená, že procesní iniciativa je v rukou soudu, který sám rozhoduje o zahájení určitého řízení (neboli zahájení ex officio, zkráceně ex offo) a zároveň vymezuje předmět tohoto řízení. Takové řízení má sice rovněž účastníky, avšak ti jsou omezeni v možnosti svými úkony řízení ovlivňovat*“⁴⁹. V insolvenčním řízení platí princip dispoziční, ale nalezneme v něm i prvky zásady oficiality.

V případě zahájení insolvenčního řízení je bezesporu uplatňován princip dispoziční. Insolvenční řízení lze zahájit pouze na základě podání návrhu účastníků insolvenčního řízení, tedy navrhovatelů. Navrhovatelem může být buďto sám dlužník (popřípadě dlužník v zastoupení, v tom případě osoba jednající za dlužníka jedná jeho jménem) anebo jakýkoli z věřitelů dlužníka v případě, že je dlužník v úpadku.⁵⁰ Více k návrhu na zahájení insolvenčního řízení pojednává kapitola 4.1. Dále můžeme vidět tento princip v otázkách způsobu řešení úpadku, který je rovněž na vůli účastníků

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1. str 75

⁴⁹ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1. str 76

⁵⁰ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str. 241

řízení. Mezi prvky zásady oficiality bych pak uvedla kupříkladu § 31 odst. 1 InsZ, který umožňuje soudu i bez návrhu účastníků (tedy ex offio) odvolat insolvenčního správce z funkce. Rovněž je tomu tak u § 32 odst. 2 InsZ o zproštění insolvenčního správce. Dále pak může insolvenční správce i bez podání návrhu jedním z účastníků řízení vydat předběžná opatření, viz § 82 odst. 1 InsZ a řadu dalších rozhodnutí.⁵¹

Na výše uvedený princip silně navazuje princip projednací a princip vyšetřovací. Princip projednací přenechává procesní iniciativu účastníků řízení, resp. soud projednává v rámci řízení pouze to, co mu účastníci řízení předloží. V procením řízení ovládaném projednávacím principem hrají významnou roli důkazní břemena, která musí účastníci sporu dokázat. V rámci insolvenčního řízení se s takovým důkazním břemenem setkáme například při uplatňování pohledávky věřitelem. Věřitel při přihlášení své pohledávky musí doložit na jakých skutečnostech pohledávka vznikla. V zásadě vyšetřovací však tato procesní iniciativa leží v rukou soudu. U účastníků řízení se sice nevyklučuje povinnost doložit svá tvrzení, ale nelze tuto povinnost spojovat s procesními břemeny tak, jak je popsáno u principu projednávacího. Soud má povinnost věc náležitě vyšetřit, zejména pak v rámci incidenčních sporů.⁵² Tuto zásadu můžeme vidět i v insolvenčním řízení, a to například v ustanovení § 86 InsZ, kde má insolvenční soud povinnost provést i jiné důkazy, než jaké jsou navrhovány účastníky řízení k prověření dlužníkovu úpadku. V tradičním pojetí se zásada projednávací a zásada dispoziční neodmyslitelně pojí k sobě v procesu sporném, stejně tak je tomu u zásady vyšetřovací se zásadou oficiality, které se k sobě pojí v procesu nesporném. U insolvenčního řízení však dochází k jejich „slévání“.⁵³

⁵¹ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 226

⁵² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1. str. str.77

⁵³ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 227

4.3. Specifické zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení svou povahou vyžaduje specifické zásady, které nenalezneme v jiných druzích civilních procesů. Tato zvláštnost tkví v samé podstatě insolvenčního řízení, aneb v řešení dlužníkovy úpadku. V následujících odstavcích budou jednotlivé zásady popsány, zejména pak zásady uvedeny v § 5 InsZ.

Zásada hospodárnosti aneb požadavek na rychlé a účinné řešení sporu bez zbytečných průtahů je v insolvenčním řízení obzvláště relevantním požadavkem. Úpravu této zásady nalezneme v čl. 38 odst. 2 Listiny, čl. 6 odst. 1 EÚLP, v ustanovení § 6 a § 100 OSŘ a neposledně taktéž explicitně vyjádřenou v § 5 odst. 1 písm. a) InsZ. V insolvenčním řízení je třeba dbát dodržování tohoto principu s velkým důrazem s ohledem na povahu skutkových okolností insolvenčního řízení. Zejména pak s ohledem na klesající hodnotu dlužníkovy majetku, anebo v rámci reorganizace na stav dlužníkovy závodu.⁵⁴

Další zásada přímo vyjádřena v insolvenčním zákoně je zásada specifické rovnosti věřitelů (viz §5 odst. 1 písm. b) InsZ). Její základ tvoří obecná zásada rovnosti, která ale vzhledem k povaze insolvenčního řízení musí být modifikována. Podstata této zásady tkví v tom, že si věřitelé nemůžou být úplně rovni, mají ovšem rovné možnosti (věřitel, který má svou pohledávku zajištěnou majetkem dlužníka se zpravidla uspokojí více než věřitel, který má pohledávku nezajištěnou). Tuto rovnost lze tedy spatřovat pouze mezi jednotlivými „kategoriemi“ věřitelů. Tato zásada vychází ze zásad *par conditio creditorum* či *pari passu* – neboli zásada rovného zacházení s věřiteli.⁵⁵

Zásada ochrany práv nabytých v dobré víře vyjádřena v § 5 odst. 1 písm. c) má zamezit omezení práv věřitele insolvenčním soudem nebo insolvenčním správcem, pokud byla nabyta v dobré víře. Pokud tedy dojde k omezení práva věřitele (např.

⁵⁴ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 218

⁵⁵ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str. 219

popěrným úkonem insolvenčního správce před přezkumem) vždy tak musí být v souladu s insolvenčním zákonem a k takovému omezení by mělo docházet výjimečně.⁵⁶

Zásada zákonného omezení smluvní volnosti věřitelů znamená, že v souladu s § 5 odst. 1 písm. d) se věřitelé po dobu insolvenčního řízení dlužníka musí zdržet jednání, které by směřovalo k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení. Toto ustanovení tedy chrání kolektivní charakter insolvenčního řízení. Tato zásada se dále projevuje v ustanovení § 235 a násl. Jako prostředek *ultima ratio* zde působí také normy trestněprávní, které těmto praktikám věřitelů mohou zabránit, ať již např. trestný čin poškození věřitele (§ 222 TrZ) nebo trestný čin zvýhodnění věřitele (§ 223 TrZ).

4.4. Úpadek ve smyslu insolvenčního práva

Jeden ze stěžních bodů celého insolvenčního řízení je pojem úpadek. Byť se jedná spíše o pojem ekonomický (zejména pak ke vztahu hodnocení ekonomické situace celých statků), v rámci insolvenčního práva je jeho význam chápán ke vztahu k osobě dlužníka a jeho schopnosti plnit své závazky. Zákonnou úpravu úpadku nalezneme v § 3 InsZ. Úpadek bychom ve smyslu insolvenčního práva mohli označit jako; (i) stav, kdy dlužník již delší dobu není schopen nadále splácet své závazky, má vícero věřitelů a zároveň svou situaci není schopen řešit jinými prostředky než prostředky insolvenčního práva; nebo jako (ii) stav, kdy má dlužník několik věřitelů a hodnota jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.⁵⁷

První z uvedených stavů označujeme jako stav platební neschopnosti (neboli test likvidity). Důraz je zde kladen na dobu trvání platební neschopnosti dlužníka, kterou insolvenční zákon v § 3 odst. 1 písm. b) stanovil na dobu 30 dnů od splatnosti pohledávek. Dalším velice podstatným kritériem pro hodnocení úpadku je pak množství věřitelů dlužníka. Počet dlužníkových věřitelů není konkrétně stanoven (konkrétní

⁵⁶ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str. 219

⁵⁷ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6. str.8

označení „více věřitelů“ nám tedy uvádí minimální počet dvou věřitelů).⁵⁸ Poslední podmínkou je neschopnost splácet tyto dluhy. Ve vztahu k problematice neschopnosti splácet dluhy (co se týče majetku dlužníka, zejména pak nemovitých věcí, které se pro účely insolvenčního řízení musí převést na peněžní hodnotu) máme k dispozici hojnou a poměrně kritizovanou judikaturu Nejvyššího soudu.⁵⁹

Za zmínku stojí domněnka platební neschopnosti obsažena v § 3 odst. 2 InsZ. Tato domněnka dává možnost věřitelů, kteří se nemohou za daných okolností dobytí uspokojení své pohledávky jinak než formou insolvenčního řízení. V daném ustanovení není již vyžadována pluralita věřitelů a zároveň je zde na osobě dlužníka, aby danou vyvratitelnou domněnku vyvrátil. O domněnku platební neschopnosti tedy dle zákonného znění a výše citovaného ustanovení půjde v případě, kdy dlužník zastavil své platby po dobu delší než 3 měsíce po jejich splatnosti, není možné pohledávku věřitele uspokojit formou rozhodnutí nebo exekucí a dlužník nesplnil povinnost uvedenou v §104 odst. 1 (tedy povinnost předložit uvedené seznamy), která mu byla uložena soudem.

Druhý z výše uvedených stavů označujeme jako předlužení (tzv. test předlužení). Dle zákonného znění v ustanovení § 3 odst. 4 InsZ se posouzení předlužení týká pouze právnických osob a fyzických osob – podnikajících. Zákonná úprava testu předlužení je v jistém směru dosti nekonkrétní, zejména pak pasáž: „*O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.*“⁶⁰. Otázkou tedy je, zda uvedené závazky musí být po splatnosti nebo ne a jak dlouho jsou po splatnosti. Další otázkou je pak „hodnota majetku“, zejména ke vztahu k nemovitým věcem dlužníka a jeho pohledávkám, jakým způsobem se budou posuzovat atd.⁶¹

⁵⁸ Nehledě na to, zda jde o jednu pohledávku, která byla na základě přeprodeje rozdělena mezi více věřitelů. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2012, sen. zn. 29 NS ŠR 52/2011.

⁵⁹ Např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sen. zn. 29 NSČR 113/2013; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 09, 2017 sen. zn. 29 NSČR 74/2015

⁶⁰ Ustanovení § 3 odst. 4 InsZ

⁶¹ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 244

Vedle úpadku zde máme také pojem hrozícího úpadku, upravený v § 3 odst. 5 InsZ. Zákonná úprava hrozícího úpadku má za cíl dát možnost dlužníkům zahájit insolvenční řízení dříve, než na základě testu likvidity či předlužení. Z toho lze usuzovat, že návrh na zahájení insolvenčního řízení, může podat pouze dlužník, nikoli jeho věřitel. Co na uvedeném ustanovení lze vytknout, tak je určitě jistá míra nekonkrétnosti, zejména pak k „části svých závazků“ kde není přesně určeno, zda se bude jednat o závazky po splatnosti či o všechny závazky dlužníka.⁶² Určitá nekonkrétnost tohoto ustanovení by se mohla dát zneužít, avšak pravdou zůstává, že drtivá většina insolvenčních návrhů bývá zahájena na základě testu likvidity.⁶³

Podstatou insolvenčního řízení je rozhodnutí o způsobu řešení zjištěného úpadku dlužníka.⁶⁴ Způsob řešení se bude lišit u jednotlivých subjektů (dlužníků) a jejich konkrétní situaci, jelikož jednotlivá řešení úpadku se od sebe výrazně liší. V zásadě máme 2 typy řešení úpadku, a to způsob likvidační a způsob sanační.⁶⁵ Likvidační způsob řeší ekonomickou situaci dlužníka tak, že ukončí ekonomické aktivity dlužníka kompletně zpeněží majetkovou podstatu dlužníka. Oproti tomu sanační řešení úpadku je založeno na snaze pokračování v ekonomických aktivitách dlužníka s tím, že jsou jeho věřitelé postupně uspokojováni.⁶⁶

Mezi likvidační způsoby řešení řadíme konkursní řízení. Jeho podstatou je zpeněžení majetkové podstaty a následného přerozdělení mezi jednotlivé věřitele. Pokud pohledávky věřitelů nebudou zcela uspokojeny, věřitelům právo na uspokojení nezaniká a mohou se ho nadále domáhat (např. formou zahájení exekuce). O konkursním řízení nadále pojednává kapitola 4.7.

⁶² SPRINZ, Petr, SCHÖNFELD, Jaroslav. § 3 [Úpadek]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

⁶³ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, str. 247

⁶⁴ Zákonná úprava je obsažena v § 4 InsZ.

⁶⁵ CHYTIL, Petr. § 4 [Způsob řešení úpadku]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 2.

⁶⁶ Tamtéž

Sanačním způsobem řešení úpadku je pak reorganizace a oddlužení. O oddlužení bude řeč v následující kapitole 4.6., podstatné je však zmínit, že se jedná o doménu fyzických osob, i když je zde možné řešení úpadku i osob právnických při splnění podmínek (jednou ze zásadních podmínek je pak to, že tyto dluhy nejsou dluhy z podnikání).⁶⁷

Reorganizace je naopak doménou podnikatelů. Oproti oddlužení zde není žádná výjimka, reorganizace je tedy možná jen u podnikatelů. Vychází to z její podstaty, která spočívá v „*postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištění opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů*“.⁶⁸ Zákonnou úpravu nalezneme v části druhé hlavě II InsZ. Stěžním dokumentem tohoto druhu řešení úpadku je reorganizační plán schválený věřiteli a insolvenčním soudem. Tato práce se však zabývá problematikou společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení, z tohoto důvodu autorka práce o daném způsobu řešení úpadku dále nepojednává.

4.5. Majetková podstata

Majetková podstata se dá velice stručně definovat jako majetek dlužníka, který slouží k uspokojení dlužnických věřitelů. Tato velice strohá definice je obsažena v ustanovení § 2 písm. e) InsZ. Blíže je vymezen tento pojem v části první hlavě VI InsZ. Vymezení rozsahu majetkové podstaty se bude odvíjet od toho, kdo podal insolvenční návrh.⁶⁹ V případě dlužnického insolvenčního návrhu do majetkové podstaty bude spadat majetek, který dlužník má v době od účinku zahájení insolvenčního řízení, včetně majetku, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení.⁷⁰ V případě věřitelského návrhu na zahájení insolvenčního řízení bude do majetkové podstaty spadat majetek od účinku předběžného opatření vydaného

⁶⁷ Insolvency justice. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

⁶⁸ Ustanovení § 316 odst. 1 InsZ.

⁶⁹ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str. 268

⁷⁰ Ustanovení § 101, §102 a §109 InsZ

insolvenčním soudem a dále pak majetek, který (stejně jako v případě dlužnického návrhu) dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení.

Jaký majetek spadá do majetkové podstaty nalezneme v demonstračním výčtu § 206 InsZ. Jednotlivé položky majetkové podstaty by měly mít penězi ocenitelnou hodnotu. Jedná se tedy např. peněžité prostředky, věci movité a nemovité, akcie, směnky, šeky, cenné papíry, podnik atd.

Do majetkové podstaty dlužníka patří dále majetek (dle § 205 odst. 3 InsZ), který má ve spoluvlastnickém podílu, ovšem nikoli celý tento majetek, ale jen co do výše dlužníkovy podílu. Jiná situace tomu bude v případě majetku, který podléhá režimu společného jmění manželů. O této problematice však pojednává kapitola 5.

Další majetek, který spadá do majetkové podstaty dlužníka, je pak majetek jiných osob (stanoví-li tak insolvenční zákon) a to zejména v případě že se bude jednat o majetek, který jiná osoba nabyla od dlužníka na základě neúčinného právního jednání. V takových případech se na tento majetek pohlíží jako na majetek dlužníka (dle znění v § 205 odst. 4 InsZ). Bude se jednat o případy dle § 111 odst. 3 InsZ a dále pak ustanovení obsažená v části první hlavě VII.⁷¹

Co však do majetkové podstaty zahrnout nelze je majetek, který nelze postihnout rozhodnutím nebo exekucí. Bude se tedy dle § 321 a § 322 odst. 1 a 2 OSŘ. Jedná se ve stručnosti o věci sloužící k uspokojení hmotných potřeb (oblečení, obvyklé vybavení domácnosti, studijní a náboženská literatura, domácí zvířata atd.). Co však na rozdíl od exekučních předpisů lze v rámci insolvenčního řízení zpeněžit jsou věci, které dlužník potřebuje k svému podnikání. To tedy znamená, že majetek obchodních korporací se v tomto případě celý zahrne do majetkové podstaty.⁷²

V neposlední řadě je zde pak otázka chráněného obydlí. Ta se týká pouze oddlužení formou splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Právní

⁷¹ SEDLÁČEK, Dušan. § 205 [Pojem a rozsah majetkové podstaty]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 7.

⁷² (SEDLÁČEK, Dušan. § 207 [Majetek nespádající do majetkové podstaty]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 2.)

úpravu nalezneme v § 398 odst. 6 InsZ, která nás dále odkazuje na prováděcí právní předpis, kterým je OchrObydN. Toto nařízení tedy upravuje definici obydlí dlužníka a následně uvádí postup, jak určit hodnotu obydlí, které dlužník není povinen vydat. Jedná se o poměrně kritizovaný krok zákonodárce, byť jistě s dobrým pro dlužnícky smýšleným záměrem.⁷³ Co se provedení a celkové úpravy OchrObydN týče, jedná se o poměrně rozsáhlou problematiku, která však není předmětem této práce. Z tohoto důvodu se autorka této práce danou problematikou zabývá pouze okrajově v rámci kapitoly 2. a kapitoly 4.6.2.

4.6. Oddlužení

Oddlužení je jednou z forem, jak může subjekt (fyzická osoba, popřípadě i právnická osoba za předpokladu splnění podmínek), který není nadále schopný dále splácet své závazky, vyřešit svou ekonomickou situaci. Zároveň je zde vyšší pravděpodobnost alespoň částečného uspokojení věřitelů, jelikož dlužníci mají možnost se svých závazků zbavit a začít tzv. „s čistým štítem“, jelikož po splnění oddlužení soud vydává usnesení, na základě něhož již věřitelé nemohou nadále požadovat uspokojení svých pohledávek a od nedoplatené výše přihlášené pohledávky se dlužník osvobozuje.⁷⁴

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2., od roku 2019 (tedy od nabytí účinnosti tzv. „oddlužovací novely“) máme v českém insolvenčním právu dvě možnosti řešení úpadku oddlužením a to oddlužením se zpeněžením majetkové podstaty a oddlužením plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, přičemž (jak již název napovídá) v obou případech dochází ke zpeněžení majetkové podstaty (nikoli jak tomu bylo před rokem 2019, kdy byly možnosti buď; (i) zpeněžením majetkové podstaty, nebo (ii) plněním splátkového kalendáře a nebo jejich kombinace).⁷⁵

⁷³ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 398 [Způsoby oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 27.)

⁷⁴ SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Hlava pátá [Oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 2.

⁷⁵ JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D., MPA. Bariéry vstupu do oddlužení po 1. 6. 2019. Advokátní deník [online], Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/05/25/bariery-vstupu-do-oddluzeni-po-1-6-2019/>

Nejprve, než přejdeme k bližšímu vymezení výše uvedených způsobů oddlužení, je vhodné učinit základní porovnání, v čem se dané způsoby liší. V první řadě při způsobu řešení úpadku oddlužením zpeněžením majetkové podstaty nebudou nezajištění věřitelé jakkoli uspokojováni z příjmu dlužníka a ani z majetku, který dlužník nabude od schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.⁷⁶ Dále se oproti oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nepřihlíží k chráněnému obydlí dlužníka, tzn. při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se zpeněží všechny majetek, včetně obydlí daného dlužníka. Tato skutečnost rovněž vychází z ustanovení § 398 odst. 2 InsZ, jelikož se dle tohoto ustanovení postupuje při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty obdobně, jako u konkursu.

Co se otázky zpeněžování týče v obou typech oddlužení zde taktéž nalezneme rozdíly. V případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty má iniciativu ke zpeněžení nikoli věřitel, nýbrž insolvenční správce. V případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty dává pokyn a souhlas se zpeněžením zajištěný věřitel.⁷⁷ Dále je u oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nutná angažovanost věřitelů (a zejména pak nezajištěných věřitelů dle ustanovení § 402 odst. 5 InsZ).

Další rozdíl pak můžeme spatřovat v povinnosti dlužníka dle ustanovení § 412 odst. 1 písm. h), aneb vynaložit veškeré úsilí k maximálnímu uspokojení pohledávek svých věřitelů. Z praktického hlediska se tento požadavek vztahuje pouze k oddlužení plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, jelikož v druhém typu oddlužení by takový požadavek nedával smysl, jelikož se (jak již bylo výše řečeno) zpeněžuje pouze majetek, který náleží do majetkové podstaty dlužníka od usnesení o schváleném oddlužení, nikoli majetek, který dlužník získal po tomto usnesení.⁷⁸ Nejedná-li se však o plnění z neúčinných právních úkonů.⁷⁹

⁷⁶ Dle ustanovení § 398 odst. 2 InsZ

⁷⁷ Dle ustanovení § 408 odst. 3 InsZ

⁷⁸ Ustanovení § 398 odst. 2 InsZ

⁷⁹ Dle usnesení § 236 odst. 1 InsZ

4.6.1. Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je možno pouze za předpokladu, že nezajištění věřitelé s tímto typem oddlužení budou souhlasit. Tato skutečnost vychází z ustanovení § 402 odst. 5 InsZ.

Tento způsob oddlužení je velice podobný konkursu, zejména v tom ohledu, že se při zpeněžování majetkové podstaty použijí stejná ustanovení, jako u zpeněžování majetkové podstaty u konkursu (srovnání např. § 291 odst. 2 a § 289 odst. 3 InsZ a zejména pak § 408 odst. 1 InsZ).⁸⁰ Oproti konkursnímu řízení se vymezení majetkové podstaty řídí § 206 InsZ, a tak do majetkové podstaty oproti konkursu nespadá majetek, který dlužník získal až po zveřejnění usnesení o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty v insolvenčním rejstříku.⁸¹ Dle uvedeného tedy do majetkové podstaty nebude spadat ani dlužníkův příjem, jak je tomu u oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

Jak již bylo výše zmíněno, do majetkové podstaty však bude spadat majetek, který byl prodán na základě neúčinného právního jednání dlužníka. Za neúčinné právní jednání se považují takové právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení svým věřitelům.⁸²

Další otázkou je zde ochranné obydlí dlužníka, které bude více rozebráno v následující kapitole 4.6.2. Zde je jen třeba znovu připomenout, že ochrana dlužníka obydlí při tomto typu oddlužení není. V praxi se s tímto typem oddlužení nesetkáváme příliš často. Mezi možné příčiny bychom mohli zařadit určitou motivovanost právě v ochraně obydlí dlužníka ze strany jeho věřitelů.⁸³ S tímto názorem pana doktora Sprinze a pana doktora Chytila si však dovolí autorka této práce nesouhlasit. Motivace věřitelů se bude vztahovat spíše na uspokojení svých zájmů,

⁸⁰ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str. 354

⁸¹ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 398 [Způsoby oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 3–7.

⁸² Dle ustanovení § 235 odst. 1 InsZ.

⁸³ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 398 [Způsoby oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 3–7.

nikoli dle zájmů dlužníka. Byť se jedná o názor troufalý (možná až nemorální), odpovídal by ekonomickému pohledu na věc. Možným důvodem, proč se věřitelé spíše uchýlí k oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je vidina vyššího uspokojení (hlavně tedy nezajištěných věřitelů), než kterého by dosáhli formou tohoto typu oddlužení.

4.6.2. Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

Tento typ oddlužení je jedním z nejčastějších v insolvenční praxi. Nasvědčuje tomu výše zmíněný § 402 odst. 5 InsZ, jelikož pokud se nezajištění věřitelé nedohodnou na jiném způsobu oddlužení nadpoloviční většinou, insolvenční soud rozhodne o provedení právě tohoto typu oddlužení.

Jeho podstata tkví v tom, že po určité době (nejčastěji po dobu 60 měsíců od schválení oddlužení tohoto typu, popřípadě po dobu 36 měsíců) je dlužníkovi z jeho příjmů strhávána zákonná srážka.⁸⁴ Pojem zákonná srážka je chápán tak, že je dlužníkovi ponechána tzv. nezabavitelná srážka z čisté mzdy dlužníka. Tento postup je upraven v § 277 a § 278 OSŘ. Od tzv. oddlužovací novely nám vznikla další sorta dlužníků (viz kapitola 2. této práce), kterými jsou fyzické osoby podnikatelé. Postup při oddlužení u podnikatelů (co se týče srážek ze mzdy) je upraven v § 398b InsZ.

Kratší doba oddlužení (tzn. 36 měsíců) se odvíjí z § 412a odst. 4 a 6 InsZ dle ustanovení § 412a odst. 1 písm. b). Jedná se tedy o případy kdy; (i) je dlužník ve starobním důchodu před schválením oddlužení; (ii) dlužník je v invalidní ve druhém nebo třetím stupni; (iii) dvě třetiny dluhu vznikly před dovršením 18 let dlužníka; (iv) dlužník splatí nezajištěným věřitelům alespoň 60 % jejich pohledávek.

Insolvenční správce srážky přerozdělí dle distribučního schématu jednotlivým věřitelům. V případě, že má dlužník nějaký mimořádný příjem ve smyslu ustanovení § 412 odst. 1 písm. b), tedy např. hodnoty získané dědictvím, darem apod., tak i tyto

⁸⁴ Informaci o tom, kolik je dlužníkovi strháváno nalezneme na stránkách justice, a to konkrétně na <https://insolvence.justice.cz/kalkulator-splatek/>:

hodnoty náleží do majetkové podstaty a jsou zpeněžovány. Současně nejsou relevantní jakékoli platby, které jsou přijaty později než právě v době oddlužení.⁸⁵

Dle ustanovení § 398 odst. 4 InsZ budou nejprve však uspokojeny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň. Celý vyčerpávající výčet je uveden právě ve výše uvedeném ustanovení, jedná se např. o odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, pohledávky na výživném, pohledávky dle ustanovení § 390a odst. 5 apod. Tyto pohledávky vytváří novou skupinu pohledávek, které bychom mohli označit za „*superprioritní pohledávky*“⁸⁶.

Co se týče uspořádání dalších věřitelů dle distribučního schématu, situace bude následovná. Zajištění věřitelé do distribučního schématu vůbec nevstupují, jejich uspokojení pramení z předmětu zajištění, z tohoto důvodu se tedy uspokojí výhradně z výtěžku zpeněžení.⁸⁷ Do distribučního schématu tedy vstupují pohledávky nezajištěných věřitelů.

Od oddlužovací novely v insolvenčním zákoně vznikla možnost sociálního poradenství. Pro přehlednost této práce jej krátce autorka této práce připomene. Dle důvodové zprávy je účelem sociálního poradenství zvýšit finanční gramotnost daného dlužníka, zejména v otázkách nakládání s jeho financemi, domácím hospodařením a nakládáním s majetkem. Cílem tohoto poradenství je, aby dlužník po skončení insolvenčního řízení znovu nespadol do tzv. dluhové pasti, popřípadě do úpadku. Možnost sociálního poradenství je dána v ustanovení § 398 odst. 7 InsZ, a to na návrh insolvenčního správce.

Ohledně zpeněžení dlužníkovu majetku, který náleží do majetkové podstaty se postupuje obdobně, jako je tomu v konkursu nebo u oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, s tím rozdílem, že dlužníkovi je ponecháno dle znění ustanovení § 398 odst. 6, věty druhé InsZ tzv. chráněné obydlí.

⁸⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29.ledna 2018, sp.zn. 29 NSČR 40/2016.

⁸⁶ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 398 [Způsoby oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 15.

⁸⁷ Vyplývá to z ustanovení § 409 odst. 4 InsZ.

Ohledně chráněného obydlí (a zejména jeho výpočtu) se dodnes vedou poměrně horlivé debaty. Jelikož výše uvedené ustanovení neobsahuje způsob výpočtu chráněného obydlí, ale pouze odkazuje na podzákoný předpis, ochrana takového obydlí je téměř neomezená, což by mohlo přesahovat ústavněprávní limity.⁸⁸

Samotný výpočet je v současnosti poměrně nepřehledný a do jisté míry zbytečně komplikovaný. Podzákoným předpisem je zde OchrObydN, který stanovuje postup při určení hodnoty obydlí, které dlužník nemusí vydat za účelem zpeněžení. V ustanovení § 4 OchrObydN je zde odkaz na statistické soubory Českého statistického úřadu „*ceny sledovaných druhů nemovitostí*“⁸⁹.

Potíž je však v tom, že Český statistický úřad již tyto ceny sledovaných druhů nemovitostí přestala publikovat, a tak se výpočet daného obydlí zkomplikoval. Dle dohledového sdělení ministerstva spravedlnosti k určení hodnoty tzv. chráněného obydlí dlužníka podle § 398 odst. 6 insolvenčního zákona ze dne 2.2.2022, č.j. MSP-11/2022-OINS-ORIO/1⁹⁰ insolvenčnímu správci sice nevzniká odpovědnost za přestupek⁹¹ ale zároveň apeluje na svědomitý přístup insolvenčních správců a navrhuje postup, jakým se má insolvenční správce při výpočtu řídit.

Jak je v předchozím odstavci nastíněno, jedná se o problematiku poměrně rozsáhlou, která s tématem této diplomové práce souvisí pouze okrajově (v rámci výpočtu se musí zohlednit vyživované osoby, což se vztahuje k manželům, jelikož mají vzájemnou vyživovací povinnost), z tohoto důvodu se autorka této práce danou problematikou více nezabývá.

⁸⁸ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 398 [Způsoby oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 22.

⁸⁹ Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceny-sledovanych-druhu-nemovitosti-2017-az-2019>

⁹⁰ Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/dohledove-sdeleni-ministerstva-spravedlnosti-k-urceni-hodnoty-tzv-chraneneho-obydli-dluznika/>

⁹¹ Přestupek dle ustanovení § 36b odst. 1 písm. i) zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

4.7. Konkursní řízení

Dle znění § 244 InsZ je „*Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak.*“ Za podstatu konkursu lze tedy označit zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a následný výnos z tohoto zpeněžení se rozdělí mezi věřitele dlužníka.

Konkursní řízení můžeme označit za základní způsob řešení úpadku na základě ustanovení § 148 až §150 InsZ, kde jsou vymezeny případy, ve kterých nelze způsob řešení úpadku vymezit jinak než právě konkursem, ať již překážky existovali od počátku či nastali až v průběhu řešení úpadku formou oddlužení nebo reorganizace.

Jak již je uvedeno v zákonném znění § 244 InsZ, v konkursním řízení neuspokojené pohledávky nezanikají, čímž se toto řízení liší oproti reorganizaci nebo oddlužení.

Konkurs však nutně nemusí znamenat ukončení provozu dlužníka dle znění § 261 odst. 1 InsZ, pokud nedojde k prodeji podniku jednou smlouvou v rámci zpeněžování majetku dle znění odstavce 2 téhož ustanovení. V tomto ohledu se tedy rozdíl mezi reorganizací a konkursem není až tak patrný.⁹²

Co se majetkové podstaty týče, osobou s distribučním oprávněním se po prohlášení konkursu stává insolvenční správce.⁹³ Ustanovení § 246 odst. 1 InsZ se obsahově shoduje s obecným ustanovením § 228 InsZ, a tedy shodě vymezuje rozsah, jakým může insolvenční správce nakládat s majetkovou podstatou.

Rozdíl však nastává v případě, kdy dlužník nakládá po účinku zahájení konkursního řízení s majetkovou podstatou. V rámci konkursu jsou veškerá právní jednání, které dlužník učiní v době po rozhodnutí o úpadku formou konkursu, vůči

⁹² SPRINZ, Petr. § 244 [Podstata konkursu]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 3.

⁹³ Dle znění ustanovení § 229 odst. 3 písm. c) InsZ

věřitelům dlužníka absolutně neplatná a tedy neúčinná.⁹⁴ Nebude se tak postupovat dle ustanovení § 235 odst. 2 (na základě tohoto ustanovení musí následně insolvenční správce odporovat jednání dlužníka formou žaloby insolvenčního správce).

V rámci této práce je nutno zmínit ještě nepatrný konkurs, jehož úpravu nalezneme v ustanoveních § 314 a §315. Podmínky pro nepatrný konkurs nalezneme v ustanovení § 314 odst. 1 kterými jsou; (i) dlužníkem je nepodnikající fyzická osoba nebo; (ii) celkový obrat dlužníka nepřesáhl dva miliony a současně nemá více jak padesát věřitelů. O nepatrném konkursu vždy rozhoduje insolvenční soud bez návrhu, a to v případě, že výše uvedené podmínky vyjdou najevo. O nepatrném konkursu tedy insolvenční soud může rozhodnout i v průběhu, pokud však výše uvedené podmínky nebudou naplněny, nepatrný konkurs insolvenční soud neprodleně zruší.⁹⁵

Byť pro nepatrný konkurs platí stejná právní úprava jako v případě konkursu⁹⁶ v ustanovení § 315 nalezneme odchylky od běžného konkursu. Mezi explicitně vyjmenované odchylky se řadí např.: povinnost ustanovit zástupce věřitelů (v rámci běžného konkursu mají věřitelé možnost jej ustanovit, není to však jejich povinností jako u nepatrného konkursu); v rámci vypořádání společného jmění manželů není třeba souhlasné schválení jak insolvenčního soudu, tak věřitelského orgánu, nezaniká však oprávnění insolvenčního správce uzavřít dohodou o vypořádání; v případě vynětí některých aktiv dlužníka z majetkové podstaty z důvodu jejich neprodejnosti (na základě které nemůžou sloužit k uspokojení věřitelů) není požadován souhlas insolvenčního soudu ani věřitelského orgánu s tímto vynětím (v případě běžného konkursu je tento souhlas nutný). V rámci již zmíněného § 315 InsZ nalezneme takových odchylek více, zejména pak v ustanovení odst. 2 insolvenční zákon dává soudu pravomoc k dalším odchylkám, pokud to však není v rozporu se zásadou

⁹⁴ SEDLÁČEK, Dušan. § 246 [Přechod oprávnění nakládat s majetkovou podstatou]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 2.

⁹⁵ Dle znění ustanovení § 314 odst. 2 a 3 InsZ

⁹⁶ VIDOVIČOVÁ, Lenka. § 314 [Podmínky pro nepatrný konkurs a rozhodnutí]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

rychlosti a hospodárnosti řízení, popřípadě dalšími zásadami insolvenčního řízení⁹⁷ a zároveň nesmí být ohroženo postavení zajištěných věřitelů.

Tato práce se však zabývá problematikou společného jmění manželů, z tohoto důvodu tato práce více o konkursním řízení jako takovém nepojednává, pojednává však o vlivu konkursního řízení na společné jmění manželů v rámci kapitoly 6.

⁹⁷ Viz dle ustanovení § 5 InsZ

5. Společné jmění manželů v režimu oddlužení

O tom, co je to oddlužení a společné jmění manželů pojednávali předchozí kapitoly této diplomové práce. V následujících podkapitolách se autorka této diplomové práce bude bedlivěji zajímat o to, jaký vliv má právní úprava insolvenčního zákona na společné jmění manželů, jak by v daných otázkách mohli postupovat jak insolvenční správci, tak insolvenční soud.

Níže uvedené podkapitoly se tedy zabývají úpravou (jak už název napovídá) společným jměním manželů v rámci oddlužení. V praxi se jedná o otázku poměrně často vyhledávanou a pro mnohé nejednoznačnou. Převážně se tato kapitola bude zabývat tím, jak se dané zákonné znění projevuje v praxi, resp. jak daná právní úprava ovlivňuje praxi, kde jsou její nedostatky a co konkrétně by se mohlo do budoucna změnit. V současné době je zákonná úprava lehce neurčitá, není z ní patrný záměr zákonodárce a současně neupravuje otázky, které vznikají v souvislosti se skutečnostmi vzniklých v insolvenčním řízení.

5.1. Společné oddlužení manželů v režimu splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

Jak je již v předchozí kapitole 4.1. napsáno, insolvenční řízení začíná podáním insolvenčního návrhu, který obsahuje veškeré zákonné náležitosti včetně příloh k insolvenčnímu návrhu, a to jak už podaný věřitelem či dlužníkem.

Ovšem v případě společného oddlužení manželů podávají tento návrh společně a hledí se na ně jako na jeden procesní subjekt. Kromě obecných náležitostí insolvenčního návrhu musí být manžely ke dni podání insolvenčního návrhu, zároveň musí manželé přiložit výslovné prohlášení, že souhlasí s tím, aby veškerý jejich majetek byl považován za majetek ve společném jmění manželů.⁹⁸

⁹⁸ Viz dle ustanovení § 394a InsZ

V praxi však můžeme narazit na potíže právě s právní fikcí jednoho dlužníka u společného návrhu na oddlužení manželů. Tato fikce sebou přináší nejednu výhodu, zejména pak urychlení a zjednodušení řízení oproti dřívějšímu spojování řízení atd. Zároveň však tato fikce zavádí řadu nejistot, nesrovnalostí, nejasností, do jisté míry i nerovností a jistou mírou nespravedlnosti.⁹⁹

Jistou míru nespravedlnosti a nerovnosti lze spatřovat v situacích, kdy se manželé v průběhu společného oddlužení rozhodnou rozvést, nebo nejsou schopni nadále společného soužití a v extrémních případech ani společné komunikace. V těchto případech se nezřídka kdy stává, že jeden z manželů rezignuje na společné oddlužení a v případě, že by bylo na tohoto manžela pohlíženo jako na samostatný subjekt, jako je tomu v případě oddlužení samostatného (nikoli společného) dle § 412 InsZ, zaváděl by dostatečné důvody pro zrušení schváleného oddlužení. Naopak druhý z manželů nadále plní oddlužení, a to nezřídka kdy i za manžela, který rezignoval. Tento manžel je tedy v situaci, kdy hradí oddlužení i za druhého manžela a vzniká tím na něho nepřiměřená tíha povinností. Jediné dvě možnosti, které se nabízí, je tedy buď schválené oddlužení zrušit, anebo nadále setrvat v oddlužení a lidově řečeno „táhnout to za dva“. ¹⁰⁰

Tímto se jeden z manželů dostává do situace, kdy je v podstatě nucen setrvat v řízení, ve které již nadále nechce být a zároveň u druhého manžela vzniká extrémní zatížení. Nehledě na fakt, že s návrhem na zrušení oddlužení musí souhlasit oba manželé jakožto jeden subjekt.¹⁰¹ Pokud tedy jeden z manželů nekomunikuje a není možné získat jeho souhlas anebo zkrátka s návrhem na zrušení oddlužení nesouhlasí,

⁹⁹ SPRINZ, Petr. Insolvenční zákon: komentář. [Praha]: C.H. Beck, [2019]. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-753-8.

¹⁰⁰ SPRINZ, Petr, CHYTL, Petr. § 394a [Společný návrh manželů na povolení oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 17.

¹⁰¹ K návrhu na zrušení oddlužení ze strany jenom jednoho z manželů se již vyjádřil Vrchní soud v Praze rozhodnutím 2 VSPH 6/2017 a to tak, že; a „návrh pouze jednoho z manželů na zrušení schváleného společného oddlužení manželů je neúčinným procesním úkonem, k němuž soud podle § 91 odst. 2 věty druhé OSŘ nepřihlíží“, „zvolí-li si dlužníci-manželé jako způsob řešení své situace insolvenční návrh spojený se společným návrhem na povolení oddlužení, vzdají se tím zároveň možnosti samostatně s insolvenčním návrhem a s návrhem na povolení oddlužení disponovat“

pro dlouhého manžela nezbyvá jiná možnost, než buď přestat plnit nebo plnit i za druhého manžela.

Co je však podstatné zmínit je fakt, že společné jmění manželů v případě společného oddlužení manželu nezaniká, a to dle znění ustanovení § 408 odst. 1, věty druhé.

5.1.1. Úmrtí jednoho z manželů v průběhu insolvenčního řízení

Další nevýhodou tohoto pojetí manželů jakožto nerozdělitelného subjektu je (jak již bylo výše řečeno) míra nejistoty, a to zejména v případě úmrtí jednoho z manželů.¹⁰² V současnosti existují dva pohledy na danou problematiku, a to pohled Vrchního soudu v Praze a pohled Vrchního soudu v Olomouci, přičemž tyto pohledy na danou problematiku jsou diametrálně odlišné, což vytváří nelehkou situaci v insolvenční praxi.

Z rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 4. 2016, č.j. 2 VSOL 54/2016-B-19 vyplývá, že v případě úmrtí jednoho z manželů v průběhu společného oddlužení zde nejsou důvody k jeho zastavení, neboť je nadále možné pokračovat v řízením s jedním z manželů. Své odůvodnění opírá právní fikci jednoho dlužníka v souvislosti se souhlasným prohlášením manželů o tom, že všichni jejich majetek se považuje za majetek ve společném jmění manželů.¹⁰³ V souvislosti s ustanovením §412 odst. 1 písm. b) InsZ je pak dlužnice povinna po dobu trvání oddlužení hodnoty získané dědictvím vydat insolvenčnímu správci.

Naopak Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí ze dne 1. února 2017, č.j. 2 VSPH 1653/2016-B-20 zastal opačný názor a to takový, že v případě úmrtí jednoho z manželů by se mělo insolvenční řízení zastavit. Dle tohoto rozhodnutí totiž zanikly podmínky pro společné oddlužení manželů, a to z v ohledu na zánik společného jmění manželů včetně domněnky jejich souhlasného prohlášení dle

¹⁰² SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 394a [Společný návrh manželů na povolení oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 16.

¹⁰³ Dle ustanovení § 398a odst. 2 a 3 InsZ.

ustanovení § 394a odst. 2 InsZ. Na základě zániku této domněnky tedy soud rozhodl o vypořádání majetku v pozůstalostním řízení, a to jak společného jmění manželů, tak výlučného majetku zemřelého.

Situace je tedy poměrně nejednoznačná a autorka této práce se osobně nepřiklání ani k jednomu rozhodnutí Vrchních soudů. Rozhodnutí vrchního soudu v Olomouci je sice v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu¹⁰⁴, ale čistě z morálního hlediska se dostáváme do v podstatě stejné situace, jako v případě, že jeden z manželů přestane plnit a druhý to tzv. „táhne za dva“. Otázkou tedy je, zda jsou na takové skutečnosti manželé upozorněni před zahájením insolvenčního řízení a jsou s tím srozuměni. Pokud není v této otázce zcela jasno u vyšších soudních instancí, pochybuji, že na takovou skutečnost jsou manželé na začátku insolvenčního řízení upozorněni, a to jak na případné zastavení insolvenčního řízení dle citovaného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, nebo pokračování v řízení i v případě úmrtí jednoho z nich dle citovaného rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci.

Diplomová práce nemá čistě poukazovat na problém, nýbrž nabízet fundovanou analýzu a nabízet způsoby řešení problému.¹⁰⁵ Za možný způsob řešení tohoto problému se autorka této práce zabývá myšlenkou, že by společné oddlužení manželů mělo být oddělitelné.

Jedná se o poměrně velice troufalou myšlenku vzhledem ke složitosti dané problematiky a celkového chápání insolvenčního zákona jako takového. Dozajista by to přineslo mnoho dalších otázek, a to jak už praktických, tak teoretických. Avšak je autorka této práce přesvědčena, že hledět na manžele jako na jeden procesní subjekt není nejšťastnější rozhodnutí. V případě, že by se společné oddlužení manželů dalo oddělit, tak bychom na manžele jako na jeden subjekt hledět samozřejmě nemohli. Otázkou pak je, jak by probíhalo případné zpeněžování majetku manželů. V tomto případě by eventuálně stačilo společné prohlášení manželů, že souhlasí, že za účel společného oddlužení se zahrne veškerý majetek manželů za účelem oddlužení, nikoli,

¹⁰⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2018, č.j. 29 NSČR 140/2016-A-25

¹⁰⁵ Vyhláška děkana FPR č. 53D/2021, o státní závěrečné zkoušce – obhajoba diplomové nebo bakalářské práce ze dne 15.11.2021, Sp.zn. DFPR – 115/2021

že se zahrne do společného jmění manželů. Stinnou stránkou této úvahy je však jistá zátěž pro justici i pro insolvenční správce.

5.1.2. Rozvod manželů v průběhu insolvenčního řízení

Rozvod v rámci oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty v případě společného oddlužení manželů nebude mít žádný vliv¹⁰⁶ na základě ustanovení § 394a odst. 3 InsZ. Jak je již výše uvedeno, na manžele ve společném oddlužení se hledí jako na jeden subjekt.

Jak je již v úvodu kapitoly 5. této diplomové práce nastíněno, v případně rozvodu a následné rezignace jednoho z manželů může druhého z manželů uvést do situace, kdy buď bude plnit za oba, podají společný návrh na zrušení oddlužení anebo rovněž na insolvenční řízení rezignuje a vystavuje se riziku nepoctivého záměru (v takovém případě by pak oba manželé měli ztížené podmínky pro opětovný návrh na povolení oddlužení¹⁰⁷).

Byť si je autorka plně vědoma, že v případě, že jeden z manželů neplní své povinnosti v rámci oddlužení zejména pak dle ustanovení § 412 odst. 1 písm. a), jsou naplněny důvody ke zrušení schváleného oddlužení. Druhý z manželů, který má snahu a chce nadále setrvat v oddlužení bude mnohdy raději plnit i za svého manžela a snažit se setrvat v oddlužení, hlavně v případě, pokud nelze s druhým manželem jednat o případném zpětvzetí společného insolvenčního návrhu.¹⁰⁸

Ohledně problematiky zpětvzetí společného insolvenčního návrhu se vyjádřil Vrchní soud v Praze ze dne 22. prosince 2016, č.j. 2 VSPH 2337/2016-A-15. Zdůvodnil nutnost podání společného zpětvzetí insolvenčního návrhu manželů tak, že jelikož manželé vstupují do společného oddlužení jako jeden dlužník, vzdávají se tím současně možnosti disponovat s insolvenčním návrhem a s návrhem na povolení oddlužení disponovat samostatně. Toto zdůvodnění soud mimo jiné opírá též o § 91

¹⁰⁶ STRNAD, Z., § 394a. In: BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO182_2006CZ.ISSN 2336-517X.

¹⁰⁷ Dle ustanovení § 395 odst. 4 InsZ by opětovný návrh na povolení oddlužení insolvenční soud zalítl.

¹⁰⁸ Jeden příklad za všechny: Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. října 2022, sp.zn. KSUL 45 INS 8069/2017

odst. 2, větu druhou OSŘ.¹⁰⁹ S touto úvahou nesouhlasí doktor Sprinz a doktor Chytil, kdy se k výše uvedenému rozhodnutí Vrchního soudu staví kriticky v tom ohledu, že „dlužníka nelze nutit setrvat v režimu oddlužení“¹¹⁰. S tímto názorem rovněž souhlasí autorka této diplomové práce.

Jak již bylo uvedeno, jedná se o poměrně velice komplikovanou situaci, která je poměrně častá vzhledem k trvání insolvenčního řízení. Hledět na manžele jako na jeden procesní subjekt je v jistých ohledech stále dosti problematičké.

5.2. Společné oddlužení manželů se zpeněžením majetkové podstaty

Ani u tohoto typu oddlužení nebude situace jiná. V době před oddlužovací novelou z roku 2019 byla možnost souhlasného prohlášení manželů (pro účel insolvenčního řízení se všechen majetek dlužníků – manželů považuje za majetek ve společném jmění manželů) pouze u tohoto typu oddlužení.¹¹¹

Stejně jako v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty se i na tento typ oddlužení vztahuje ustanovení § 394a InsZ. Na manželé se tedy stále pohlíží jako na jeden procesní subjekt.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 4.6., při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty není chráněno dlužníkovu obydlí. Dochází tedy k prodeji i obydlí manželů ve společném oddlužení. Jinými slovy, v rámci tohoto typu oddlužení je zpeněžen veškerý majetek manželů ve společném oddlužení, který měli před rozhodnutím o schválení oddlužení.

¹¹⁰ SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 394a [Společný návrh manželů na povolení oddlužení]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 8.

¹¹¹ STRNAD, Z., § 394a. In: BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer, ASPI_ID KO182_2006CZ.

Rovněž jako v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, ani v tomto typu oddlužení nedochází ke zrušení společného jmění manželů dle ustanovení § 408 odst. 1 věta druhá.

5.3. Společné jmění manželů v případě oddlužení jednoho z manželů

Do oddlužení však může vstoupit i jenom jeden z manželů. V takovém případě bude situace ohledně společného jmění manželů poměrně komplikovanější, hlavně ve vztahu ke zpeněžování majetku, který náleží do společného jmění manželů.

Ohledně zpeněžování majetku dlužníka, který současně náleží do společného jmění manželů se použije v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty ustanovení § 409 odst. 2 věty první, které nás odkazuje na ustanovení § 408 odst. 1. Ustanovení § 408 odst. 1 je přitom v této otázce stěžejní, jelikož dle znění: „*O účincích schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí ohledně majetku náležícího do majetkové podstaty v době schválení oddlužení obdobně ustanovení tohoto zákona o účincích prohlášení konkursu, včetně zániku společného jmění dlužníka a jeho manžela.*“ tohoto ustanovení nejenom odkazuje k použití ustanovení o konkursu na probíhající oddlužení, ale zároveň zdůrazňuje zánik společného jmění manželů.

Daná problematika vyvolává v odborné společnosti poměrně rozsáhlou debatu. Na tuto otázku se autorka této práce ptala jak soudců, tak insolvenčních správců. Na danou problematiku (respektive na možnost provedení tohoto ustanovení v praxi) existuje mnoho názorů. Autorka této diplomové práce se bude nejvíce zabývat třemi možnostmi provedení.

V první variantě budeme postupovat dle znění zákona, tzn. dle ustanovení § 408 odst.1 věty první. Ta nám říká, že se na schválené oddlužení použijí ustanovení o prohlášení konkursu včetně § 268, tedy ustanovení o zániku společného jmění manželů. To tedy znamená, že pokud máme manžela v oddlužení a současně se

v majetkové podstatě nachází jakákoli věc (například automobil), která zároveň patří do společného jmění manželů, mělo by schválení takového oddlužení za následek zánik společného jmění manželů, a to již od chvíle schválení takového oddlužení. Následně by tedy insolvenční správce měl společné jmění manželů vypořádat. Při tom však nemusí vůbec dojít ke zpeněžení tohoto majetku, stejně jako je tomu u konkursního řízení. Dle názoru autorky této diplomové práce by se jednalo o zcela zbytečný zánik společného jmění manželů a současně tím stoupá administrativní zátěž.

Další názor zastává například paní soudkyně Jolana Maršíková.¹¹² V případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty by účinky ustanovení § 408 odst. 1 věty první nastaly až ve chvíli, kdyby se zpeněžoval jakýkoli majetek (byť jen automobil), který by náležel do společného jmění manželů. Tento názor by tedy vytvořil dvě sorty dlužníků; (i) ti dlužníci, kteří splnili oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a současně jsou v manželství, avšak za dobu oddlužení se nezpeněžil žádný majetek ve společném jmění manželů, tudíž by stále společné jmění manželů existovalo a (ii) ti dlužníci, kteří splnili oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, ale za dobu oddlužení jim byla zpeněžena věc, která spadala do společného jmění manželů a tudíž společné jmění manželů zaniklo.¹¹³

Takové pojetí by do jisté míry snížilo administrativní zátěž, avšak zde si autorka této práce není jistá, zda by takovýto postup neodporoval znění zákona. K výše uvedenému názoru se rovněž přiklání pan soudce Tomáš Jirmásek¹¹⁴.

Posledním názorem, se kterým se autorka této práce je názor některých insolvenčních správců. Ti zastávají názor, že společné jmění manželů nezaniká jako

¹¹² K dané problematice se paní soudkyně vyjádřila v rámci semináře ze dne 3.11. 2022 „Aktuální otázky insolvenčního řízení“. Autorka této práce s paní soudkyní hovořila a byl jí na základě ústního rozhovoru udělen souhlas s citací.

¹¹³ Shodně i komentář SPRINZ, Petr, CHYTIL, Petr. § 408 [Účinky rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 6.

¹¹⁴ Autorka této práce se pana soudce na toto téma tázala (formou emailové komunikace).

celek, ale zaniká toliko ve vztahu k majetku, který je zpeněžován a zároveň je ve společném jmění manželů.

Tento názor opírají rovněž o znění ustanovení § 408 odst. 1 větu první s důrazem na to, že zpeněžení platí jenom ohledně majetku spadajícího do majetkové podstaty, který je dlužník povinen vydat ke zpeněžení. Jinými slovy, že dojde tedy jenom k „zúžení společného jmění manželů“, a společné jmění manželů nám tedy nezaniká.

Tento názor by fakticky celou situace podstatně zjednodušil, jelikož by nedocházelo k zbytečnému zanikání společného jmění manželů a zároveň by nevznikala taková administrativní zátěž. Otázkou je, co na to insolvenční zákon. Jelikož u oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty použijeme nejprve ustanovení § 409 odst. 2 které nás obdobně odkazuje na použití ustanovení § 408 odst. 1, které znovu poukazuje na použití ustanovení o účincích prohlášení konkursu rovněž obdobně.

Dvojité použití slova obdobně (které významově chápeme tak se dané ustanovení použije vždy, pokud tomu konkrétně něco nebrání) může chápat jako slovo přiměřeně. Pokud bychom k takovému závěru došli, navrhovaný postup by byl v relativně v mezích zákona.¹¹⁵

Celou situaci do jisté míry řeší mimo jiné ustanovení § 274 InsZ, které danou situaci řeší tak, že je-li společné jmění manželů předluženo, celý majetek náleží do majetkové podstaty. Toto řešení však neřeší spoustu jiných situací, kde například bude sice předlužené společné jmění manželů, ale bude se jednat o majetek, který nelze zpeněžit. Tímto se dostáváme zpět ke chráněnému obydlí. V případě, že má dlužník nemovitost (ať už dům nebo byt), který je součástí společného jmění manželů ale zároveň splňuje kritéria k tomu, aby se jednalo o chráněné obydlí, je zde otázka, zda tedy daná nemovitost zůstává ve společném jmění manželů.

Byť mnozí mohou namítat, že to už tato otázka již nemá v rámci insolvenčního řízení význam, má zásadní význam o případné mimoinsolvenční spory ohledně

¹¹⁵ Dle vyjádření pana soudce Jirmáska vyplývající z emailové komunikace.

majetku. Skutečnost, že tako poměrně značný zásah do společného jmění manželů není zcela jasně vymezen v insolvenčním zákoně je velice nešťastná.

Jediným způsobem řešení takové situace je buďto zcela jasné stanovisko vyšších soudních instancí, anebo dostatečná legislativní úprava dané problematiky. Názor insolvenčních správců je z pohledu autorky nejvíce praktický, avšak z pohledu insolvenčního zákona se jako jediná správná varianta jeví první z uvedených názorů na danou problematiku. V současnosti se daný problém v insolvenčním řízení v podstatě neřeší, jelikož otázka dalšího trvání společného jmění manželů již není předmětem insolvenčního řízení.

5.3.1. Úmrtí dlužníka

V průběhu oddlužení může nastat situace, kdy dlužník zemře. Pokud se tak stane, použije se ustanovení § 310 InsZ o zrušení konkursu, v případě oddlužení se pak analogicky použije ustanovení § 413 InsZ.¹¹⁶ V tu chvíli dle znění tohoto ustanovení na místo dlužníka nastupují jeho dědicové a pokud jich není, tak stát, a to do rozhodnutí o splnění (potažmo nesplnění) oddlužení. Insolvenční správce dle znění ustanovení § 310 odst. 2 InsZ musí předložit správu o dosavadních výsledcích v daném řízení, a to ke dni úmrtí dlužníka. Konkurs (včetně oddlužení za použití ustanovení § 408 odst. 1 a rovněž v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty ustanovení § 409 odst. 1 InsZ) se v případě pozůstalostního řízení nepřerušuje dle znění ustanovení § 266 odst. 1 písm. b) InsZ.

V rámci této diplomové práce nás však nejvíce zajímá otázka, jaký tato skutečnost bude mít dopad na společné jmění manželů. Jelikož insolvenční zákon neupravuje žádným způsobem vypořádání společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení, pro danou problematiku použijeme obecná ustanovení dle § 162 odst. 2 ZŘS.¹¹⁷

¹¹⁶ Dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 12. dubna 2018, č.j. 1 VSPH 319/2018-B-36. Soud v tomto rozhodnutí uvedl, že jelikož insolvenční zákon neupravuje úmrtí dlužníka v průběhu oddlužení, použije se analogicky ustanovení o konkursu a to ve spojení s ustanovením § 413 InsZ.

¹¹⁷ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 273 [Řízení o vypořádání společného jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 10.

Dohoda účastníků pozůstalostního řízení není možná, a to v návaznosti na ustanovení § 273 odst. 1 InsZ. Lze tedy v dané situaci postupovat pouze dle výše uvedeného ustanovení ZŘS, tedy rozhodnutím soudu, a to dle zásad uvedených v občanském zákoníku.¹¹⁸ I v tomto případě nám však do rozhodování vstupuje ustanovení zejména ustanovení § 274 odst. 1 InsZ.

5.4. Úpadek manželů, kteří vstupují do insolvenčního řízení samostatně

V praxi může nastat situace, kdy každý z manželů vstupuje do oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty samostatně. Ze společného oddlužení manželů však plyne nemálo výhod, které by manželé měli brát v potaz ještě před podáním návrhu na samostatné oddlužení.

V případě, že manželé budou mít společný dluh, věřitel si takovou pohledávku může přihlásit pouze jednou, nikoli jak je tomu při oddlužení manželů, které probíhá zvlášť jako samostatné řízení. V takových případech si totiž může věřitel přihlásit svou pohledávku v plné výši u každé manželky zvlášť.

Při společném oddlužení manželů plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty hradí insolvenčnímu správci nižší odměnu, než jakou by hradili každý samostatně.¹¹⁹ náklady se tak v rámci celého oddlužení poměrně výrazně sníží (pokud budeme počítat, že oddlužení potrvá 5 let, jedná se o částku zhruba 32 670, - Kč).

Při oddlužení manželů, kteří vstupují do řízení samostatně se na ně hledí, jako v předchozím uvedeném případě (popsaný v kapitole 5.3.), tedy jako na manžela, který do řízení vstoupí samostatně. Zde je pak otázka, jaký vliv taková skutečnost bude mít na jejich společné jmění manželů. Je podstatné zmínit, že dle ustanovení § 25 odst. 4

¹¹⁸ A to dle ustanovení § 742 a § 764 OZ.

¹¹⁹ Dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. a), vyhlášky č. 313/2007 Sb., vyhláška o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů, hradí dlužník měsíčně insolvenčnímu správci částku 750 Kč bez DPH, v případě společného oddlužení manželů se částka zvyšuje pouze o 50 % dle znění odst. 3 písm. a) téhož ustanovení

InsZ, insolvenční soud určí těmto dlužníkům stejného insolvenčního správce, nebrání-li tomu jiné okolnosti. V tomto případě nás bude mimo jiné zajímat pořadí, ve kterém dlužníci podali návrh na schválení oddlužení společně s návrhem na schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Jak již bylo uvedeno, v případě dlužníka – manžela, který vstupuje do oddlužení samostatně se při zpeněžování majetkové podstaty použije ustanovení § 409 odst. 2 a dále pak obdobně ustanovení § 408 odst. 1. V takovém případě se tedy bude postupovat dle ustanovení o konkursu.

Podle znění § 274 odst. 1 insolvenční správce sepíše majetek (včetně majetku náležejícího do společného jmění manželů) do obou majetkových podstat. Zde však mohou nastat pochybnosti, zda je majetek ve společném jmění manželů předlužen, či nikoli. V takové případě by měl být ustanoven oddělený insolvenční správce.¹²⁰

Otázkou pak je, jak bude insolvenční správce dále postupovat, resp. který majetek v jakém insolvenčním řízení zpeněží. Na tuto otázku odpovídá ustanovení § 274 odst. 2 InsZ. Dle tohoto ustanovení se nejprve bude zpeněžovat majetek u toho z manželů, u kterého nastali dříve schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, resp. od doby zveřejnění usnesení o chválení tohoto typu oddlužení (rovněž je tomu tak i u konkursu a oddlužení zpeněžením majetkové podstaty).

Zde se však dostáváme zpátky k otázce, jestli při zpeněžení majetku, který je v majetkové podstatě a zároveň součástí společného jmění manželů, toto společné jmění zaniká či nikoli. Pokud budeme vycházet z pojetí paní soudkyně Maršíkové tak nám dle ustanovení § 408 odst. 2 společné jmění manželů zaniká zpeněžením, byť jen jedné věci, která náleží do společného jmění manželů.

Čím se však oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty odlišuje od konkursu a oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je souhlas a pokyn zajištěného věřitele ke zpeněžení předmětu zajištění, který náleží

¹²⁰ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 274 [Předlužené společné jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 13.

do majetkové podstaty.¹²¹ V případě, že zajištěný věřitel dá souhlas a pokyn ke zpeněžení u řízení druhého manžela, u kterého však nastali účinky usnesení o schválení oddlužení později, bude se tento majetek vypořádávat v tomto řízení, nikoli v řízení prvního manžela, u kterého bylo dříve zveřejněno usnesení o schválení oddlužení. Nastává tak poměrně komplikovanější situace, kdy se nebude zpeněžovat majetek spadající co společného jmění manželů pouze v jedné řízení, ale současně v obou řízeních dlužníků.

Co po zpeněžení majetkové podstaty v tomto případě musí neodmyslitelně nastat, je vypořádání výtěžku zpeněžení. V případě samostatných oddlužení manželů plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty se bude postupovat tak, že výtěžek zpeněžení bude vypořádán v tom řízení, ve kterém k jeho zpeněžení došlo.¹²² Tady se nám však postup začíná zase lehce komplikovat, jelikož se musí také vypořádat společné jmění manželů.

Společné jmění manželů je vypořádáno v tom řízení, kde došlo ke zpeněžení majetku spadajícího do společného jmění manželů a výtěžek z tohoto zpeněžení se užije na jak na společné dluhy manželů, tak na dluhy výlučně jednoho manžela, a to v souladu s obecnými pravidly uspokojování věřitelů v rámci insolvenčního řízení. V případě, že nějaké peněžní prostředky budou zbývat, tyto prostředky se užijí na úhradu dluhů, které vznikly za trvání společného jmění manželů (teď již teda zaniklého), kterého se zúčastnili věřitelé v insolvenčním řízení druhého manžela (resp. v tom řízení, ve kterém ke zpeněžení nedošlo).¹²³

5.5. Splnění oddlužení a osvobození od neuhrazených závazků

Právní úpravu splnění oddlužení nalezneme v ustanovení § 412a InsZ. I zde je nutno rozlišovat mezi oddlužením plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a oddlužením zpeněžením majetkové podstaty.

¹²¹ Dle znění ustanovení § 409 odst. 4 InsZ

¹²² ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 274 [Předlužené společné jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 13.

¹²³ Tamtéž

Ke schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je dle znění výše uvedeného ustanovení § 412a odst. 2 je třeba, aby bylo splněno dvou kumulativních podmínek a to; (i) soudu musí obdržet zprávy insolvenčního správce o plnění rozvrhového usnesení a (ii) dlužník splnil veškeré povinnosti, které mu byly stanoveny v usnesení o schválení oddlužení.

U oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty jsou podmínky rozděleny v podstatě do čtyř kategorií dle trvání oddlužení. Do první kategorie řadíme dlužníky, kteří splatili plnou výši pohledávek nezajištěných věřitelů. Do druhé pak ty dlužníky, kteří za dobu 3 let od schválení oddlužení splatili svým nezajištěným věřitelům pohledávky alespoň do výše 60% celkové pohledávky. Do třetí kategorie pak spadají dlužníci, kteří za dobu 5 let neporušili svou povinnost a vynaložili veškeré úsilí, které po nich bylo možné spravedlivě požadovat k uspokojení svých nezajištěných věřitelů (má se za to, že tuto povinnost splnili, jestliže uhradili alespoň 30 % pohledávek nezajištěným věřitelům)¹²⁴ a do posledního, tedy čtvrtého pásma pak osoby zvláště zranitelné¹²⁵.

V případě, že dlužník splnil povinnosti mu uložené v jak usnesení o schválení oddlužení (včetně povinností dle ustanovení § 412 InsZ) a jednu z podmínek dle ustanovení § 412a InsZ, soud vydá rozhodnutí o splnění oddlužení v souladu s ustanovením § 413 InsZ. V tomto rozhodnutí mimo jiné sprostí insolvenčního správce jeho funkce. Dle ustanovení § 414 InsZ osvobodí dlužníka od placení dosud neuhrazených dluhů, a to včetně těch, které si věřitelé do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak učinit měli, kromě pohledávek dle ustanovení § 416 odst. 1 InsZ.

Zde se však vrátíme ke kapitole 5.1. a 5.1.2, tedy konkrétně do problematiky, kdy jeden z manželů ve společném oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nevyložil dostatečnou snahu k uspokojení svých nezajištěných věřitelů. Tedy konkrétně se podíváme na rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. října 2022, č.j. KSUL 45 INS 8069/2017-B-55, v němž

¹²⁴ Viz dle ustanovení § 412a odst. 1 InsZ

¹²⁵ Osoby dle znění ustanovení § 412a odst. 4 InsZ, tedy dlužníci, kteří byli ve starobním důchodu ještě před schválením oddlužení a nárok na starobní důchod trval po celou dobu oddlužení, osoby ve druhém a třetím stupni invalidity.

bylo rozhodnuto, že se se osvobozuje pouze jeden z manželů. V daném případě zhruba od poloviny oddlužení manželka přestala plnit své povinnosti v rámci oddlužení a současně ani nezasílala svému manželovi výživné na nezletilé děti, které po rozvodu manželů byly svěřeny do péče otci. Nutno dodat, že manžel splatil dluhy na 100 %, jinými slovy, došlo k maximálnímu uspokojení věřitelů.

Ve výše uvedeném usnesení je toto rozhodnutí zdůvodněno tak, že byť dle znění ustanovení § 414 se v případě, že dlužník splnil své povinnosti dle schváleného způsobu oddlužení, insolvenční soud dlužníka osvobodí od placení pohledávek, které nebyly uspokojeny. V případě společného oddlužení manželů však platí právní fikce jediného dlužníka.¹²⁶ V tomto případě tedy buďto měli být oba dlužníci – manželé osvobozeni, popřípadě oba neměli být osvobozeni od placení pohledávek, které nebyly uspokojeny.

V daném rozhodnutí se paní soudkyně Jaroslava Mištová zabývala otázkou, zda by bylo rozhodnutí o osvobození (případně neosvobození) od placení pohledávek, které nebyly uspokojeny v případě obou manželů spravedlivé a v souladu s ústavněprávními principy. Z výše uvedeného rozhodnutí pak paní soudkyně klade důraz na spravedlnost práva a na jeho případnou nelegitimitu. *„Pokud tento úkol nesplní zákonodárce zněním zákona, je na tom kterém soudním rozhodnutí, aby princip spravedlnosti naplnilo. Tento proces je principem nalézání spravedlivého práva dle Ulpianovy definice: „Spravedlnost znamená nikomu neškodit, každému dát, co jeho jest a čestně žít.“¹²⁷*

I když s výše uvedeným rozhodnutím autorka této diplomové práce po morální stránce zcela souhlasí, dle znění insolvenčního zákona a dle právní fikce jediného dlužníka v případě společného oddlužení manželů, je tento závěr soudu přinejmenším velice pochybný. Dlužno dodat, že toto usnesení již nabylo právní moci.

¹²⁶ Dle znění ustanovení § 394a odst. 3 InsZ

¹²⁷ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. října 2022, č.j. KSUL 45 INS 8069/2017-B-55, odstavec 16.

Jak známé české přísloví říká: „Po bitvě je každý generál“¹²⁸, zde autorka této práce musí připomínat, že v případě, že jeden z manželů neplní své povinnosti (a to zejména ke vztahu k ustanovení § 412 odst. 1 písm. h) InsZ), je to důvod pro zrušení schváleného oddlužení dle ustanovení § 418 odst. 1 písm. a).¹²⁹ V daném případě tedy dle názoru autorky této diplomové práce a dle znění zákona a judikatury mělo být oddlužení zrušeno pro neplnění povinnosti na straně dlužníků (byť se jedná pouze o manželku, nikoli manžela).

V rámci tohoto konkrétního usnesení však autorka této práce zohledňuje ještě stranu věřitelů a tím i cíl insolvenčního řízení. Primárním cílem oddlužení totiž není osvobození dlužníka od placení neuhrazených pohledávek, to je až sekundárním cílem. Primárním cílem každého insolvenčního řízení je uspokojení majetkových vztahů vůči osobám, které jsou dotčeny úpadkem (popřípadě hrozícím úpadkem) dlužníka a má směřovat k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení věřitelů.¹³⁰

V rámci tohoto insolvenčního řízení došlo k maximálnímu uspokojení věřitelů, což dostatečně naplnilo cíl insolvenčního řízení. Můžeme se tedy zabývat teoretickou otázkou, zda by tak tomu bylo, kdyby se dané oddlužení řešilo formou konkursu, jak tomu nasvědčuje ustanovení § 418 odst. 1 písm. a)¹³¹

Na tomto konkrétním případě lze spatřit, jaká úskalí (nejen pro dlužníky, ale pro všechny zúčastněné strany řízení) má právní fikce jediného dlužníka v rámci společného oddlužení manželů plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

¹²⁸ ČERMÁK, František. Základní slovník českých přísloví. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2013. ISBN 978-80-7422-258-0. S. 13.

¹²⁹ Dle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2017, č.j. 2 VSPH 6/2017-B-75

¹³⁰ <https://portal.gov.cz/rozcestniky/insolvencni-rizeni-RZC-32>

¹³¹ Tedy v případě, že by se schválené oddlužení zrušilo a byl by zahájen konkurs na majetek dlužníků.

6. Společné jmění manželů v konkursním řízení

Oproti oddlužení je situace ohledně společného jmění manželů v konkursu poměrně jednodušší. Jak již bylo jednou v této diplomové práci uvedeno, účinkem zveřejnění usnesení o prohlášení konkursu zaniká společné jmění manželů, a to dle ustanovení § 268 odst. 1 InsZ.

Otázkou však je, jak je to s případnou obnovou zrušeného společného jmění manželů, zejména pak v otázce případné změny usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze¹³² je pak názor takový, že jestliže pominuly účinky spojené s úpadkem dlužníka dle znění usnesení § 140 InsZ, a to včetně zániku společného jmění manželů dle § 268 odst. 1 InsZ.

Dle skromného názoru autorky této diplomové práce je takovéto rozhodnutí poměrně dosti problematické a s celým chápáním ať již insolvenčního zákona a vzniku a zániku společného jmění manželů pochybné. Ustanovení § 268 odst. 1 InsZ přitom v dané věci hovoří více než jasně; společné jmění manželů zaniká prohlášením konkursu na jednoho z manželů.

Další otázkou, která na výše uvedené navazuje, je otázka, zda se po skončení konkursu se společné jmění manželů obnovuje či nikoli.¹³³ Vzhledem k nedostatečné právní úpravě (Insolvenční zákon se touto otázkou vůbec nezabývá) má autorka této práce za to, že společné jmění manželů se po skončení konkursu na majetek dlužníka neobnovuje.

6.1. Probíhající konkurs na majetek manžela

Jak již je tedy výše uvedeno, společné jmění manželů zaniká prohlášením konkursu na majetek manžela – dlužníka. Samotné manželství však nezaniká a manželé mají i nadále vůči sobě vyživovací povinnost.¹³⁴

¹³² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. června 2017, č.j. 104 VSPH 335/2017-15

¹³³ Na danou problematiku poukázala i JUDr. Jolana Maršíková v rámci semináře ze dne 3.11.2022 „Aktuální otázky insolvenčního řízení“

¹³⁴ Dle usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. října 2017, č.j. 14 VSOL 386/2017-44

Následuje tedy vypořádání společného jmění manželů. Lhůta pro vypořádání společného jmění manželů je dle znění ustanovení § 741 OZ tříletá. Situace se může však zkomplikovat, jestliže společné jmění manželů zaniklo, nebo bylo zúženo, avšak stále nebylo vypořádáno, ještě před účinkem prohlášení konkursu. Touto problematikou se však autorka této práce nezabývá.

Pokud dlužník společně se svým manželem uzavřeli; (i) smlouvy o zúžení společného jmění manželů; (ii) smlouvy o rozšíření rozsahu společného jmění manželů (v případě, že nově zahrnuje do společného jmění i majetek, který do té doby byl výlučným majetkem pouze dlužníka); (iii) smlouvy o rozšíření rozsahu společného jmění manželů v případě, že nově do společného jmění spadají i závazky manžela dlužníka; (iv) dohody o vypořádání společného jmění manželů a to včetně soudem schváleného smíru; jsou tyto smlouvy neplatné v případě, že byly uzavřeny po podání insolvenčního návrhu dlužníka, v případě insolvenčního návrhu věřitele pak od doby, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

Dle ustanovení § 270 odst. 1 InsZ je pouze insolvenční správce oprávněn k uzavření dohody s druhým manželem ohledně vypořádání společného jmění manželů. Pokud by dlužník uzavřel dohodou o vypořádání, bude tato dohoda neplatná. Toto ustanovení se shoduje jak s ustanovením § 269 InsZ, tak s ustanovením § 246 odst. 2 InsZ (resp. se ztrátou dispozičního oprávnění).

Insolvenční správce má 2 možnosti, jak v daném případě pokračovat, a to buď; (i) uzavření dohody o vypořádání společného jmění manželů, anebo; (ii) v případě předluženého společného jmění manželů podstupovat dle ustanovení § 274 InsZ a tím zahrnout celé společné jmění do majetkové podstaty.

V prvním případě bude insolvenční správce postupovat dle ustanovení § 271 InsZ. Uzavře tedy dohodu o vypořádání společného jmění za dlužníka s manželem dlužníka. Dále je v případě běžného konkursu třeba, aby tuto dohodu schválil jak insolvenční soud, tak věřitelský výbor. Tato povinnost (tedy schválení dohody jak insolvenčním soudem, tak věřitelským orgánem) nám však odpadá v případě nepatrného konkursu dle ustanovení § 315 odst. 1 písm. b) InsZ.

Druhým případem je pak zahrnutí celého společného jmění manželů do majetkové podstaty dle ustanovení § 274 odst. 1 věta první InsZ. Takto postupuje insolvenční správce v případě, že výše dluhů dlužníka převyšuje hodnotu majetku ve společném jmění manželů. V tomto případě stačí posudek insolvenčním správcem, nikoli znalecký posudek.¹³⁵ Tento postup je v souladu nejen s výše uvedeným ustanovením, ale i s ustanovením § 731 OZ.

Insolvenční správce přitom není nikterak vázán jakoukoli jinou úpravou¹³⁶ zaniklého, ale doposud nevypořádaného společného jmění manželů. Proti tomuto postupu insolvenčního správce může manžel dlužníka žalobu na vypořádání společného jmění manželů.¹³⁷ V takovém případě musí manžel dlužníka prokázat, že společné jmění manželů převyšuje výši přihlášených pohledávek věřitelů.¹³⁸

Ustanovení § 274 odst. 1 věta druhá InsZ by mohlo působit trochu zmatečně. Jestliže máme předlužené společné jmění manželů, jak bychom mohli něco vypořádat? V tomto konkrétním ustanovení se má namysli spíše „záporné“ vypořádání společného jmění manželů, tedy společných dluhů manželů.¹³⁹

Kromě zániku společného jmění manželů má konkursní řízení ještě jeden dopad na společné jmění manželů a to takový, že pokud v se v průběhu tohoto řízení dlužník rozhodne vstoupit do nového manželství, společné jmění manželů vzniká až ke dni zániku účinků spojených s tímto řízením.¹⁴⁰ Otázkou pak je, zda-li tento účinek spadá i na oddlužení (na základě použití ustanovení § 408 odst. 2 a v případě oddlužení plnění splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty současně s použitím ustanovení § 409 odst. 1).

¹³⁵ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 274 [Předlužené společné jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 3.

¹³⁶ Např. ustanoveními § 714, § 722 a § 728 OZ.

¹³⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2019, sen. zn. 29 ICdo 151/2017, ECLI:CZ:NS:2019:29.ICDO.151.2017.1

¹³⁸ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 274 [Předlužené společné jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 7.

¹³⁹ Tamtéž

¹⁴⁰ Dle znění ustanovení § 276 odst. 1 InsZ

Dle názoru autorky této diplomové práce je zde znovu insolvenční zákon poměrně nejednoznačný. Byť dle odborné veřejnosti „*Je-li úpadek dlužníka řešen jiným způsobem, než konkursem je vznik nového SJM možný i po dobu trvání jeho účinků*“.¹⁴¹ Toto tvrzení však není ničím podloženo. S tímto tvrzením tedy autorka této diplomové práce nesouhlasí. Znovu se tak vracíme k problematice ustanovení § 408 odst. 1 InsZ, potažmo k ustanovení § 409 odst. 1 InsZ.

6.2. Současný konkurs na majetek druhého manžela

Na úvod této podkapitoly je nutno z nejprve zdůraznit, že pokud druhý z manželů bude svůj úpadek řešit konkursem, nemá to již na společné jmění manželů vliv, jelikož společné jmění manželů zaniklo dle usnesení insolvenčního soudu o prohlášení konkursu na prvního z manželů.

V této podkapitole se však autorka této práce zaměří na problematiku zrušení společného oddlužení manželů a současným rozhodnutím o způsobu řešení úpadku dlužníků – manželů konkursem. Jelikož zákonná úprava neumožňuje řešení úpadku společným konkursem manželů, bude na každého z manželů zahájen samostatný konkurs s tím, že v takovém případě bude oběma dlužníkům ponechán stejný insolvenční správce.¹⁴²

Tímto se tedy znovu dostáváme k ustanovení § 274 odst. 2 InsZ, aneb ke konkurenci majetkových podstat. Jak již bylo uvedeno v kapitole 5.4, v případě, že vzniknou pochybnosti o předlužení společného jmění manželů, nemůže na obou stranách sporu stát tentýž insolvenční správce, nýbrž musí být ustanoven oddělený insolvenční správce.¹⁴³

¹⁴¹ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 276 [Nemožnost vzniku nového společného jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.

¹⁴² Dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2017 č.j. 2 VSPH 6/2017-B-75 a dále pak i dle ustanovení § 25 odst. 4 InsZ

¹⁴³ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 274 [Předlužené společné jmění manželů]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 13.

V případě předluženého společného jmění manželů se je tedy otázkou, v jakém konkursním řízení se bude majetek ve společném jmění manželů zpeněžovat. Dle znění výše uvedeného ustanovení se bude zpeněžovat majetek spadající do společného jmění manželů v tom insolvenčním řízení, ve kterém účinky prohlášení konkursu nastaly dříve.

6.3. Zrušení konkursu

Dle zákonného znění ustanovení § 308 odst. 1 InsZ existují čtyři způsoby, jak insolvenční soud rozhodne o zrušení konkursu bez návrhu; (i) v případě, že se dlužníkův úpadek dostatečně neosvědčí a pokud doposud nebyla zpeněžena podstatná část majetku; (ii) v případě, že v daném řízení není přihlášený žádný věřitel a pohledávky za majetkovou podstatou včetně jím postavených na roveň jsou uspokojeny; (iii) v případě obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení (iv) a v případě, že je zjištěno, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.

Pokud insolvenční soud rozhodne o zrušení konkursu, vydá rozhodnutí, které je vykonatelné a jeho účinky nastávají dnem, kdy nabude právní moci.¹⁴⁴ Po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí tedy insolvenční řízení končí dle znění ustanovení § 309 odst. 4 InsZ.

Ve vztahu ke společnému jmění manželů je v právě toto rozhodnutí poměrně zásadní vůči ustanovení § 276 odst. 1 InsZ, tedy že nabytím právní moci rozhodnutí o zrušení konkursu vniká dlužníkovi nové společné jmění manželů, jestliže dlužník uzavře nové manželství.

Ted' ale zpět k otázce, která až tak jasná není. Jak je to tedy v případě zrušeného společného jmění manželů? Vzhledem k tomu, že insolvenční zákon v této otázce mlčí a dále ji neupravuje, má autorka této práce za to, že společné jmění manželů, které zaniklo prohlášením konkursu na jednoho z manželů se po rozhodnutí o zrušení konkursu neobnovuje.

¹⁴⁴ Dle znění ustanovení § 309 odst. 1 InsZ

Byť si mohou dlužníci znovu zažádat dle ustanovení § 726 odst. 2 OZ o obnovu jejich zaniklého společného jmění, v případě oddlužení autorka této diplomové práce silně pochybuje o tom, že jsou dlužníci na skutečnost, že jim na základě insolvenčního řízení zaniklo společné jmění manželů upozorněni (a to v podstatě jak v případě konkursu, tak oddlužení, pokud budeme vycházet striktně ze zákonného znění).

7. Závěr

V rámci této diplomové práce se autorka snažila komplexně nastínit problematiku společného jmění manželů v insolvenčním řízení. V jednotlivých kapitolách nejprve vysvětlovala základní pojmy insolvenčního práva a následně se již zabývala konkrétními otázkami v dané problematice. Tato práce nemá sloužit pouze k vysvětlení dané problematiky, jejím hlavním cílem je rozpoutání diskuse na dané téma. Je až s podivem, kolik otázek v rámci dané problematiky vyplynulo a jak málo jsou v praxi řešeny. Přitom mají poměrně významný dopad na budoucí život dlužníka.

Způsob řešení úpadku prostředky insolvenčního práva je přitom využíván každoročně několika stovkami tisíc dlužníků. V současnosti je nejvíce využíván způsob řešení úpadku oddlužením. Takto nejasná právní úprava přitom mohla nevědomky zrušit nespočet společných jmění manželů. Jaký dopad tato skutečnost bude mít v případných majetkoprávních sporech, v případě, kdy si dlužník společně s manželem budou pořizovat nemovitost a ta bude zapsána jako nemovitost ve společném jmění manželů anebo v případech pozůstalostního řízení si autorka této práce nechce raději ani domýšlet.

V rámci této diplomové práce se autorka zabývala zejména otázkou, zda zaniká společné jmění manželů v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty v případě oddlužení pouze jednoho z manželů, a to za užití ustanovení o zániku společného jmění manželů v konkursu, resp. zda při užití ustanovení § 409 odst. 2 InsZ a dále pak ustanovení § 408 odst. 1 InsZ zaniká společné jmění manželů na základě znění ustanovení § 268 InsZ. V rámci této diplomové práce autorka uvedla tři různé názory (chcete-li způsoby řešení) této otázky. V závěru však na danou otázku nenašla uspokojivou odpověď. Dle názoru autorky, postoj soudců na danou problematiku není dostatečně komfortní se současným zněním insolvenčního zákona.

Dále se v této diplomové práci autorka zabývala myšlenkou, zda je právní fikce jediného dlužníka v případě společného oddlužení manželů na místě, či nikoli. Autorka této práce došla k závěru, že zákonodárce opomněl zvážit situaci, kdy se

manželé rozvedou anebo jeden z manželů zemře. V rámci této práce tak autorka ukazuje stinné stránky této právní fikce a zabývá se myšlenkou rozdělení společného oddlužení manželů, která však v současné době není možná.

Na úplný závěr tedy autorka této diplomové práce chce zdůraznit, že tato práce nevytváří úplné a jasné řešení dané problematiky, pouze prezentuje různé názory ať už odborné veřejnosti, nebo své vlastní poznatky. Pokud Vás tato diplomová práce donutila se nad danou problematikou zamyslet a rozpoutala ve Vás chuť na dané téma debatovat, tak tato diplomová práce splnila svůj účel.

Cizojazyčné resumé

The issue of community of property in insolvency proceedings can safely be described as one of the most problematic and controversial issues in the current insolvency practice. This problematic nature is due to insufficient and often quite unclear statutory regulation. This thesis highlights the various problems that may arise in practice.

In the first chapter, the author of this thesis discusses both the past and future amendments to the Insolvency Act, in particular the "novelties" brought by the insolvency amendment and the impact this amendment has had on insolvency (and, among other things, on the community property of spouses under insolvency). The author of this paper also reflects the opinions of the representatives of the professional public on the future amendment to the Insolvency Act and her view on the issue. Finally, he reminds us of the sad fact that the future amendment will not deal with the issue of community of property of spouses in the context of insolvency proceedings.

In the second chapter of this thesis, the author deals with the question of what matrimonial property is, how it arises, what is and what is not its content, how it can be regulated and, finally, how matrimonial property is extinguished.

In the third chapter we will find a list of basic concepts of insolvency proceedings, which are closely related to the topic of this thesis. This chapter focuses on explaining the concept of insolvency proceedings as such, how they begin, their course, etc. The author then goes on to explain the basic principles of insolvency proceedings, what the concept of assets means, what bankruptcy is and what are the forms of its resolution.

In the fourth chapter, the author of this work deals in detail with the effect of insolvency on the community property of the spouses, especially in relation to the monetization of assets in the case where only one spouse enters insolvency. In this chapter, the author also discusses the issue of joint spousal insolvency, in particular the legal fiction of a single debtor. The chapter also considers divorce and the death of

one spouse and the death of the debtor and the effect of this on the matrimonial property.

In the fifth and final chapter, the author of the thesis deals with matrimonial property in the context of bankruptcy, cases where a bankruptcy order is declared on the property of both spouses and the creation of competing estates.

Seznam pramenů a literatury

Odborná literatura a komentáře

1. SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace) - Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-849-8. Praha: C. H. Beck, 2023.
2. PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. Praha: C. H. Beck, 2022.
3. BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
4. RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7. str. 93
5. HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6. str. 65.
6. WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. str. 242

Odborná literatura z elektronických zdrojů

1. Návrh ministerstva spravedlnosti na novelu insolvenčního zákona [online]. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy?clanek=na-novele-zakona-o-insolvencich-panuje-v-koalici-shoda>
2. JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M. MPA, Ekonomická závislost rozhodce z důvodu opakovaného ustavování do funkce [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ekonomicka-zavislost-rozhodce-z-duvodu-opakovaneho-ustavovani-do-funkce-110076.html>
3. JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D., MPA. Bariéry vstupu do oddlužení po 1. 6. 2019. Advokátní deník [online], Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/05/25/bariery-vstupu-do-oddluzeni-po-1-6-2019/>

Právní předpisy

1. zákon č.182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
2. vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení, ve znění pozdějších předpisů
3. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
4. nařízení vlády č. 189/2019 Sb., o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení ve znění pozdějších předpisů
5. sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
6. zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
7. zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
8. zákon č. 31/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Judikatura

1. Rozsudek Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 17.12.2015 sp. zn. 29 Cdo 4269/2014,
2. Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR – senát ze dne 10.10.2018 sp. zn. 29 Cdo 4180/2016,
3. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 16.4.2016, sp.zn. 3 VSPH 18/2016-A-234
4. Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5.2.2008, Číslo stížnosti: 74420/01, Ramanauskas proti Litvě.
5. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2012, sen. zn. 29 NS ŠR 52/2011.
6. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sen. zn. 29 NSČR 113/2013
7. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 09, 2017 sen. zn. 29 NSČR 74/2015
8. Nejvyššího soudu ze dne 29.ledna 2018, sp.zn. 29 NSČR 40/2016.
9. Vrchní soud v Praze rozhodnutím 2 VSPH 6/2017

10. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2018, č.j. 29 NSČR 140/2016-A-25
11. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 12. dubna 2018, č.j. 1 VSPH 319/2018-B-36.
12. Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. října 2022, č.j. KSUL 45 INS 8069/2017-B-55
13. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. října 2017, č.j. 14 VSOL 386/2017-44
14. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. června 2017, č.j. 104 VSPH 335/2017-15
15. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2019, sen. zn. 29 ICdo 151/2017
16. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2017, č.j. 2 VSPH 6/2017-B-75

Ostatní

1. Diskuse na téma: Výsledky insolvenčí za rok 2022 i za období 2008 – 2022, rizika budoucích insolvenčí a postoje aktérů k novele oddlužení a společenské kontexty insolvenčí jsou stěžejními tématy expertního kulatého stolu. [online]. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=akq5madmul4>
2. NALÉHAVÝ VZKAZ PRO VLÁDU: VĚTŠINA OBČANŮ I PROFESIONÁLŮ ZCELA ODMÍTÁ VLÁDNÍ NOVELU ODDLUŽENÍ: TISKOVÁ ZPRÁVA – InsolCentrum [online]. Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/novela-insolvenčního-zákona-odborníci-varuji-před-unahlenými-kroky-vlady-cloned-11035/>
3. Vyhláška děkana FPR č. 53D/2021, o státní závěrečné zkoušce – obhajoba diplomové nebo bakalářské práce ze dne 15.11.2021, Sp.zn. DFPR – 115/2021
4. ČERMÁK, František. Základní slovník českých přísloví. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2013. ISBN 978-80-7422-258-0. S. 13.

5. Diskuse probíhající v rámci semináře ze dne 3.11. 2022 „Aktuální otázky insolvenčního řízení“, který vedla paní soudkyně Jolana Maršíková
6. Emailová komunikace s panem soudcem Tomášem Jirmáskem.

Přílohy

1. Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení – manželé

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení

I. Označení soudu a spisová značka					
Soudu	<input type="text"/>				
Spis. značka	<input type="text"/>	INS	<input type="text"/>	/	<input type="text"/>
<input type="text"/>					
II. Druh návrhu					
Návrh na povolení oddlužení dlužník spojuje s insolvenčním návrhem:					☒ Ano ☐ Ne
Společný návrh manželů na povolení oddlužení:					☒ Ano ☐ Ne
Z důvodů zde uvedených navrhuji, aby soud rozhodl o					☒ úpadku ☐ hrozícím úpadku
a zároveň rozhodl o povolení oddlužení.					
Navrhovaný způsob oddlužení:					<input type="text" value="Plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty"/>
III. Identifikace dlužníků					
☒ Fyzická osoba ☐ Právnícká osoba					
Osobní údaje	Titul před:	Jméno:	Příjmení:	Titul za:	Státní příslušnost:
Dlužník	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	Datum narození:	Rodné číslo:	Osobní stav:		IČO:
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>
Bydliště/sídlo	Ulice:	Č. p./Č. e.:	Č. o.:	PSČ:	Obec:
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
					Stát:
					<input type="text"/>
☐ Adresa pro doručování (korespondenční adresa):					
Jiné kont. údaje	E-mail:	Datová schránka:		Telefon:	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	
Osobní údaje	Titul před:	Jméno:	Příjmení:	Titul za:	Státní příslušnost:
Dlužnice	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	Datum narození:	Rodné číslo:	Osobní stav:		IČO:
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>
Bydliště/sídlo	Ulice:	Č. p./Č. e.:	Č. o.:	PSČ:	Obec:
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
					Stát:
					<input type="text"/>
☐ Adresa pro doručování (korespondenční adresa):					
Jiné kont. údaje	E-mail:	Datová schránka:		Telefon:	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	
IV. Identifikace osoby oprávněné jednat za dlužníky					
Osoba oprávněná jednat za dlužníky je:					☒ Ano ☐ Ne
1.	<input type="text"/>	☐ Fyzická osoba	☒ Právnícká osoba	<input type="text"/>	
Právnícká osoba	Název/obchodní firma:	IČO:	Jiné registrační číslo:		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
V. Popis rozhodujících skutečností osvědčujících úpadek dlužníků					
Dlužník je v úpadku ve formě:					<input type="text" value="platební neschopnosti"/>
Závazky osvědčující úpadek:					
č.:	Věřitel:	Důvod vzniku závazku:	Datum splatnosti:	Výše závazku:	+/-

Č.	Věřitel:	Důvod vzniku závazku:	Datum splatnosti:	Výše závazku:	+/-
1.				Kč	+ -
2.				Kč	+ -

Případné doplňující údaje:

VI. Podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat na vyšší hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníků včetně odůvodnění schopnosti splnit podmínku podle § 395 odst. 1 písm. b) InsZ

	Dlužník	Dlužnice
Počet dlužníkem vyživovaných osob:		
Výživné stanovené soudem (celková výše / počet osob):	Kč	Kč
Výše dlužného výživného:	Kč ☐ odhadovaná	Kč ☐ odhadovaná
Výše odměny sepisovatele návrhu na povolení oddlužení:	Kč	

VII. Údaje o všech příjmech dlužníků za posledních 12 měsíců

Celková výše příjmů: Kč

VIII. Očekávané příjmy dlužníků v následujících 12 měsících

Celková výše příjmů: Kč

IX. Dřívější insolvenční řízení dlužníků

Dřívější insolvenční řízení dlužníků: Ano Ne

Spisová značka: /

Zahraniční insolvenční řízení: Ano Ne

Bylo v posledních 10 letech přiznáno osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení? Ano Ne

Byl v posledních 5 letech zamítnut návrh na povolení oddlužení z důvodu nepoctivého záměru či bylo oddlužení z téhož důvodu neschváleno nebo zrušeno? Ano Ne

Byl v posledních 3 měsících dlužníkem vzat návrh na povolení oddlužení zpět? Ano Ne

Důvody zvláštního zřetele hodné pro povolení oddlužení:

X. Návrh na stanovení jiné než zákonem určené splátky

Navrhují, aby soud stanovil nižší, než zákonem určené splátky: Ano Ne

Výše navrhovaných měsíčních splátek (Kč) nebo způsob jejich určení:

Důvody pro snížení splátek:

Důvody, které vedly dlužníky k úpadku:

XI. Zahraniční věřitelé z EU

Dlužníci mají věřitele se sídlem, bydlištěm nebo obvyklým místem pobytu v jiném členském státě Evropské unie: Ano Ne

č.:	Zahraniční věřitel:	Důvod vzniku závazku:	Adresa:	+/-
1.				+ -

XII. Seznam příloh

Přílohy:

č.:	Název přílohy:	Jméno souboru:	Velikost:	+
				+

Zde uveďte další přílohy:

č.:	Název přílohy:	+
		+

Dlužník prohlašuje, že údaje uvedené v návrhu na povolení oddlužení a v jeho přílohách jsou pravdivé.

XIII. Podpis

Podpisem stvrzuje:

V Dne Podpis:

Titul před: Jméno: Příjmení: Titul za:

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení – manželé: Formuláře - insolvenční rejstřík, Ministerstvo spravedlnosti [online]. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>